

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle päästökauppalaiksi sekä laiksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain 2 ja 33 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle päästökauppalaiksi sekä laiksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain 2 ja 33 §:n muuttamisesta (HE 71/2023 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty liikenne- ja viestintävaliokuntaan, maa- ja metsätalousvaliokuntaan ja ympäristövaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunnot

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:

- liikenne- ja viestintävaliokunta LiVL 14/2023 vp
- ympäristövaliokunta YmVL 18/2023 vp
- maa- ja metsätalousvaliokunta MmVL 13/2023 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Eleonoora Eilittä, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Valtteri Härmälä, työ- ja elinkeinoministeriö
- puheenjohtaja Markku Ollikainen, Suomen ilmastopaneeli
- yhteiskuntasuhdepäällikkö Anna Sotaniemi, Finnair Oyj
- toimitusjohtaja Veijo Leino, Ähtärin Energia ja Vesi Oy
- toimitusjohtaja Harri Laurikka, Bioenergia ry
- johtava asiantuntija Tiina Haapasalo, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- ekonomisti, ilmastopolitiikan asiantuntija Petteri Haveri, Energiateollisuus ry
- toimitusjohtaja Mia Nores, Kierrätysteollisuus ry
- energia- ja päästökauppa-asiantuntija Heikki Vierimaa, Metsäteollisuus ry
- toiminnanjohtaja Toivo Hurme, Paikallisvoima ry
- toiminnanjohtaja Katja Kurki-Suonio, Palveleva Kaukolämpö FinDHC ry
- johtava merenkulun asiantuntija Carolus Ramsay, Suomen Varustamot ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

- liikenne- ja viestintäministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö
- ympäristöministeriö
- Energiavirasto
- Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- NLC Ferry Ab Oy
- Outokumpu Oyj
- Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
- Keskuskauppakamari
- Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Suomen Yrittäjät ry
- Teknologiateollisuus ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi päästökauppalaki ja muutettavaksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annettua lakia. Samalla voimassa oleva päästökauppalaki sekä laki lentoliikenteen päästökaupasta ehdotetaan kumottavaksi. Ehdotetulla lailla pantaisiin osaltaan täytäntöön muutettu päästökauppaa koskeva direktiivi laitosten, meriliikenteen ja lentoliikenteen päästökaupan osalta. Lisäksi ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön direktiiviin sisältyvät Kansainvälisessä siviili-ilmailujärjestössä hyväksytyt lentoliikenteen hiilidioksidipäästöjen hyvitysjärjestelmää koskevat säännökset sekä uuden, erillisen tieliikenteen, rakennusten ja muiden toimialojen päästökaupan vuoden 2024 päästöjen raportointivelvoite, joka koskisi polttoaineen jakelijoita.

Voimassa olevaan päästökauppalakiin ja lentoliikenteen päästökaupasta annettuun lakiin verrattuna useat pykälät säilyisivät sisällöllisesti pitkälti ennallaan, mutta lakia täydennettäisiin direktiivin muutosten myötä, siitä poistettaisiin vanhentunutta sääntelyä sekä lain rakennetta selkeytettäisiin. Lisäksi uudistuksella ajantasaistettaisiin säännöksiä sekä huomioitaisiin direktiivin soveltamisalan laajennuksen myötä tarvittavat muutokset hallintoon ja ohjaukseen.

Esityksessä ehdotetaan, että päästökauppalain soveltamisalaa laajennetaan ja täsmennetään vastaamaan päästökauppaa koskevan direktiivin muutoksia. Muutetun direktiivin mukaisesti lain soveltamisala laajentuisi kattamaan meriliikenteen. Ehdotuksen mukaan laivayhtiöiden tulisi palauttaa päästöoikeuksia alusten päästöistä, jotka ovat aiheutuneet kaupalliseen tarkoitukseen tehdystä matkasta tai aluksen satamassa olon aikana. Hallitusohjelman mukaisesti esityksessä ehdotetaan otettavaksi käyttöön määräaikainen saaripoikkeus, jonka myötä matkustaja-aluksille ei muodostuisi päästöoikeuksien palauttamisvelvoitetta Ahvenanmaan ja mannermaan välisten matkojen osalta ennen vuotta 2031. Voimassa olevaan lakiin verrattuna laitosten osalta keskeisimmät direktiiviin tehdyt muutokset edellyttävät lähes yksinomaan biomassaa polttoaineenaan käyttävien laitosten soveltamisalan rajausta koskevien säännösten muuttamista, soveltamisalalla toimivien päästöttömien laitosten sisällyttämistä päästökauppaan ja jätteenpolton sisällyttämistä soveltamisalaan päästöjen tarkkailun ja raportoinnin osalta.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi direktiivissä säädetyt muutokset maksutta jaettavien päästöoikeuksien myöntämistä koskien. Laitosten maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrää vähennettäisiin hiilirajamekanismia koskevan asetuksen mukaisilla toimialoilla sekä maksutta jaettavien päästöoikeuksien myöntämisen ehtoja kiristettäisiin vuodesta 2026 alkaen siten, että jatkossa toiminnanharjoittajan tulisi osoittaa toteuttaneensa direktiivissä määritettyjä energiatehokkuuden parantamiseen tähtäviä toimia saadakseen maksutta myönnettävät päästöoikeudet täysimääräisesti. Lentoliikenteen maksutta jaettavista päästöoikeuksista luovutettiin asteittain vuoden 2025 loppuun mennessä lukuun ottamatta kestävien lentopolttoaineiden kannustinmekanismia, jolla pyritään maksutta jaettavien päästöoikeuksien kautta kaventamaan kestävien ja fossiilisten lentopolttoaineiden hintaeroa ja siten edistämään ympäristöystävällisempien polttoaineiden käyttöä sekä päästövähennyksiä. Meriliikenteelle ei myönnettäisi maksutta jaettavia päästöoikeuksia.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia viranomaisten tehtäviin soveltamisalan laajennusten myötä. Energiavirasto vastaisi laitosten valvonnasta sekä toimisi rekisteriviranomaisena ja huutokaupanpitäjänä. Liikenne- ja viestintävirasto vastaisi lento- ja meriliikenteen valvonnasta. Voimassa olevassa laissa säädetyt seuraamukset pysyisivät ennallaan, minkä lisäksi meriliikenteen osalta ehdotetaan direktiivin mukaisia seuraamuksia. Muutoksenhakua ehdotetaan esityksessä nykyisen yleislain eli oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaiseksi.

Biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annettuun lakiin tehtäisiin uuden päästökauppalain johdosta tekninen muutos.

Esitys liittyy valtion vuoden 2024 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Ehdotuksen tausta ja tavoitteet

Hallituksen esityksen taustalla on päästökauppadirektiivin uudistus. Direktiivi uudistettiin osana ns. 55-valmiuspakettia, jonka tavoitteena on vähentää EU:n nettokasvihuonekaasupäästöjä 55 prosentilla vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä sekä saavuttaa ilmastonutraalius EU-tasolla vuoteen 2050 mennessä. Päästökauppadirektiivillä vastataan kiristyneisiin päästövähennystavoitteisiin ja laajennetaan päästökaupan vaikuttavuutta uusille toimialoille. Nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä on kyse direktiivin kansallisesta täytäntöönpanosta. Direktiivin päivitysten yleisen päästökaupan osalta tulee olla kansallisesti voimassa 1.1.2024; uusi polttoaineiden ja kielun päästökauppa pannaan täytäntöön erikseen myöhemmin.

Talousvaliokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia keskeisiltä osin perusteltuina ja tarkoituksenmukaisina ja puoltaa niiden hyväksymistä seuraavassa esitetyin perusteluin ja yksityiskohtaisissa perusteluissa selvitetyin muutoksin.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi päästökauppalaki ja kumottavaksi voimassa oleva päästökauppalaki ja lentoliikenteen päästökaupasta annettu laki. Lailla pantaisiin osaltaan täytäntöön muutettu päästökauppaa koskeva direktiivi laitosten, meriliikenteen ja lentoliikenteen päästökaupan osalta sekä kansainvälisen lentoliikenteen hyvitysjärjestelmä CORSIAaa koskevat säännökset ja uuden päästökaupan (ETS2) vuoden 2024 raportointivelvoite. Vaikka useat säännökset säilyisivät voimassa olevaan lakiin nähden sisällöllisesti pitkälti ennallaan, lakia täydennettäisiin direktiivin muutosten myötä, laista poistettaisiin vanhentunutta sääntelyä ja lain rakennetta selkeytettäisiin. Uudistuksella toteutettaisiin myös tarvittavat muutokset hallintoon ja ohjaukseen. Keskeisimmät muutokset koskisivat direktiiviin perustuvaa soveltamisalan laajennusta sekä maksutta jaettavien päästöoikeuksien määriä ja ehtoja.

Sääntelyn vaikutuksista yleisesti

Vuodesta 2005 lähtien toiminut EU:n päästökauppa on keskeisin EU:n laajuinen politiikkatoimi kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Nykyinen päästökauppa kattaa noin 40 prosenttia EU:n päästöistä. Päästökauppadirektiivin ja kansallisesti nyt ehdotetun sääntelyn myötä päästökaupan ohjausvaikutus tehostuisi entisestään.

EU:n päästökauppadirektiivillä on arvioitu olevan erittäin keskeinen merkitys myös Suomen kansallisen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa vuoteen 2035 mennessä. Tähän mennessä päästöt ovat vähentyneet Suomessa päästökauppasektorilla EU:n laajuista päästövähennystavoitetta nopeammin. Päästövähennystavoitteen ja sen myötä päästökaupan hintaohjauksen kiristymisen arvioidaan vauhdittavan päästövähennyksiä päästökauppasektorilla entisestään myös Suomessa, vaikka muutetun direktiivin kansallisia päästövähennysvaikutuksia ei olekaan arvioitu.

Päästökauppajärjestelmällä ja siihen nyt ehdotetuilla muutoksilla on myös monitahoisia kansantaloudellisia sekä yritysvaikutuksia. Suomen osuus päästöoikeuksien huutokaupoista on vuosittain n. 500 miljoonaa euroa. On arvioitu, että jäsenmaiden osuus huutokaupattavista päästöoikeuksista tulee jatkossa laskemaan ottaen huomioon myös REPowerEU:n ja vielä keskeneräisten EU:n omia varoja koskevien ehdotusten käsittely.

Ehdotettujen uudistusten myötä päästökaupan soveltamisala laajenisi kattamaan uusia laitoksia; toisaalta osa nykyisistä laitoksista rajautuisi soveltamisalan ulkopuolelle. Suurimmat taloudelliset vaikutukset liittyisivät soveltamisalan laajentumiseen uusille toimialoille, erityisesti meriliikenteeseen, millä olisi rahtihintojen kautta vaikutuksia myös laajemmin kansantalouteen.

Hiilivuotoriskiä torjutaan päästökauppadirektiivin mukaisessa järjestelmässä päästöoikeuksien ilmaisjaolla ja epäsuorien kustannusten korvaamisella kansallisilla tukiohjelmilla. Nyt esitettyjen uudistusten myötä päästöoikeuksien ilmaisjaon myöntämisen ehdot kiristyisivät. Jatkossa erillisessä asetuksessa säädelty hiilirajamekanismi korvaisi asteittain ilmaisjaon valituilla sektoreilla; ehdotuksella on siten liittymä myös parhaillaan vireillä olevaan hiilirajamekanismia koskevaan hallituksen esitykseen HE 52/2023 vp.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Erikoisvaliokuntien lausunnot

Ympäristövaliokunnan lausunto. Ympäristövaliokunta on tarkastellut lausunnossaan (YmVL 18/2023 vp — HE 71/2023 vp) hallituksen esitystä toimialansa kannalta ja korostanut, että päästökauppajärjestelmä, sellaisena kuin se on säädetty muutetussa päästökauppadirektiivissä, on tärkein EU:n laajuinen ohjauskeino päästöjen vähentämisessä EU:n ilmastotavoitteiden mukaisesti. Samoin valiokunta on korostanut, että päästökaupalla on keskeinen merkitys Suomen kansallisen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa vuoteen 2035 mennessä, sillä päästöt ovat vähentyneet päästökauppasektorilla EU:n laajuista päästövähennystavoitetta nopeammin ja taakanjakosektoria tehokkaammin. Järjestelmän taloudelliset vaikutukset Suomelle saattavat kuitenkin sääntelyn kumuloitumisen johdosta ja pohjoisten erityisolosuhteiden ja meriliikenteen suuren roolin vuoksi muodostua raskaammiksi kuin monelle muulle jäsenmaalle. Valiokunta on kiinnittänyt kriittistä huomiota erityisesti kestävän biomassan polttoa koskevaan 95 prosentin sääntöön sekä polttoaineteholtaan alle 20 MW:n laitosten kohteluun. Lisäksi valiokunta on tarkastellut jätteenpolttoa ja päästökauppaan liittyviä toimialakohtaisia kysymyksiä meriliikenteen, lentoliikenteen, tieliikenteen ja rakennusten erillislämmityksen osalta.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto. Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnossa (MmVL 13/2023 vp — HE 71/2023 vp) on tarkasteltu erityisesti valiokunnan toimialan näkökulmasta merkittävää kestävän biomassan 95 prosentin sääntöä, johon valiokunta suhtautuu ympäristövaliokunnan tavoin kriittisesti. Ehdotus merkitsisi sitä, että osa metsäteollisuuden tuotantolaitoksista siirtyisi päästökaupan ulkopuolelle eivätkä laitokset enää olisi oikeutettuja saamaan maksuttomia päästöoikeuksia. Tämä asettaisi ne eriarvoiseen asemaan muuhun teollisuuteen nähden ja altistaisi sektorin hiilivuotoriskille. Merkittävä osa teollisuuden päästöjä ohjautuisi päästökaupan ulkopuoliselle taakanjakosektorille. Maa- ja metsätalousvaliokunta suhtautuu ympäristövaliokunnan tavoin kriittisesti myös polttoaineteholtaan alle 20 MW:n laitoksia koskevaan sääntelyyn.

Liikenne- ja viestintävaliokunnan lausunto. Liikenne- ja viestintävaliokunta on kiinnittänyt lausunnossaan (LiVL 14/2023 vp — HE 71/2023 vp) huomiota ehdotuksen vaikutuksiin sekä päästöjen vähentämisen että kilpailukyyn näkökulmista. Suomen maantieteellinen sijainti, pitkät kuljetusetäisyydet markkina-alueille ja merenkulun jääolosuhteet nostavat kuljetuskustannuksia Suomessa verrattuna moniin muihin EU:n jäsenmaihin. Tämän vuoksi myös päästökaupan vaikutus meri- ja lentoliikenteen hintakilpailukyvyille, ulkomaankaupalle ja matkailulle on valiokunnan saaman selvityksen perusteella suhteellisesti suurempi kuin useimmissa muissa EU-maissa. Valiokunta tarkastelee lausunnossaan keinoja hillitä kustannusten nousua ja tarvetta vaikuttaa jatkossa EU:n ja globaalien tason sääntelyyn kilpailuedellytysten turvaamiseksi ja päällekkäisen sääntelyn välttämiseksi.

Kestävän biomassan raja

Voimassa olevan sääntelyn mukaan päästökaupan ulkopuolelle rajautuvat laitokset, jotka käyttävät polttoaineenaan yksinomaan biomassaa. Hallituksen esityksessä ehdotetaan taustalla olevan direktiivin muutoksen mukaisesti, että jatkossa ulkopuolelle rajautuisivat laitokset, joiden päästöistä yli 95 prosenttia syntyy kestävyyskriteerit täyttävän biomassan poltosta. Muutos merkitsisi sitä, että laitosten poistuessa päästökaupan soveltamisalasta vuoden 2026 alusta laitokset eivät enää olisi oikeutettuja saamaan maksuttomia päästöoikeuksia. Ehto koskisi hallituksen esityksen

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

mukaan Suomessa noin 54 metsäteollisuuden ja energiantuotannon laitosta. Muutokseen on suhtauduttu kriittisesti sekä talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa että edellä viitatuissa ympäristövaliokunnan ja maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnoissa.

Muutoksen ei ole katsottu kohtelevan reilusti suomalaista metsäteollisuutta, joka on pyrkinyt vähentämään päästöjään mm. investoimalla hiilineutraaleihin energiaratkaisuihin. Talousvaliokunnan saaman selvityksen perusteella muutoksen vaikutukset painottuvat Suomeen sekä Ruotsiin, missä korkean asteen biomassalaitokset pääosin sijaitsevat. Näiden laitosten osalta soveltamisalan ulkopuolelle rajaaminen tarkoittaa ilmaisjaon päättymistä. Toimintaympäristön tasapuolisuuden näkökulmasta on ongelmallista, että pääosin tietyissä muissa jäsenmaissa sijaitsevilla laitoksissa, joissa käytetty biomassan osuus on hieman pienempi, saadaan edelleen samalle tuotannolle ilmaisjakoa. Sääntelyllä luodaan siis tilanne, jossa 95 prosentin rajan alle jäävillä laitoksilla ei ole insenttiiviä edelleen vähentää päästöjä yli 95 prosentin rajan, koska ne tämän seurauksena rajautuisivat ulos päästökaupan ja siihen sisältyvän ilmaisjaon piiristä. Yli 95 prosenttia biomassaa käyttävät laitokset sen sijaan siirtyvät taakanjakosektorille, missä niille ei ole kannustetta edelleen vähentää päästöjä.

Talousvaliokunta pitää valitettavana, että sääntely siirtäisi metsäteollisuuden vähiten saastuttavia laitoksia pois päästökaupan soveltamisalasta ja siten myös maksuttomien päästöoikeuksien jaosta. Ongelmana on myös kilpailuympäristön vääristyminen: laitokset kilpailevat sekä toisiaan vastaan EU:n sisämarkkinoilla että EU:n ulkopuolisia toimijoita vastaan. Asiaan liittyy myös hiilivuodon riski. Kansainvälisessä kilpailussa hiilivuodolle alttiit toimijat jäisivät pois hiilivuotosuojan piiristä. Lisäksi sääntö hämärtää hiilidioksidin talteenoton ja sen mahdollisen jatkojalostamisen tulevaisuuden mahdollisuuksia. Riskinä on nähty myös, että edellä käsitellystä soveltamisalan muutoksesta kärsivät laitokset saatettaisiin tulevaisuudessa liittää osaksi tieliikenteen ja rakennusten lämmitykselle tarkoitettua päästökauppaa. Talousvaliokunta korostaa tarvetta varmistaa, että näin ei tapahtuisi ilman mahdollisuutta kuulua hiilivuotosuojan piiriin.

95-prosentin säännön keskeinen ongelma on lisäksi se, että sääntö siirtäisi päästövähennystaakkaa päästökauppasektorilta taakanjakosektorille, jonka vuoden 2030 kansallisen velvoitteen saavuttaminen näyttää muutoinkin haastavalta. Talousvaliokunta pitää valitettavana, että direktiivin sääntelyssä ei tältä osin ole kansallista liikkumavaraa. Talousvaliokunta pitää tärkeänä pyrkiä vaikuttamaan direktiivin päivityksen yhteydessä siten, että asiaan saataisiin muutos. Valiokunta korostaa tarvetta varmistaa kilpailuedellytysten tasavertaisuus hiilivuodolle alttiilla sektoreilla ja arvioida myös sähköistämistuen eli päästökauppakompensaation jatkamista vuoteen 2030 asti.

Biomassan sekundäärikäyttö

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota myös asiantuntijakuulemisessa esiin tuotuun huolenaiheeseen siitä, että nyt ehdotetussa sääntelyssä jää voimassa olevan lain tavoin epäselväksi se, miten käsitellään päästökaupan kannalta nollapäästöisen biomassan käytön seurauksena syntyvän biomassapolttoaineen käyttöä lämmöntuotantoon. Koska päästökaupassa nollapäästöisyyden määrittelyssä ei kuitenkaan ole kansallista liikkumavaraa, asia tulisi selventää EU-tason sääntelyssä. Talousvaliokunta pitää perusteltuna asian täsmentämistä komission ns. tarkkailuasetuksen päivityksen yhteydessä.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Polttoaineteholtaan 20 megawatin laitokset

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa keskeiseksi huolenaiheeksi on noussut lain soveltamisalan muutos, jonka myötä lain soveltamisalaa määrittävää 20 megawatin kokonaistehorajaa tarkasteltaisiin jatkossa kokonaispolttoainetehon kautta, kun voimassa olevassa laissa määrittäminen tehdään nimellisen kokonaislämpötehon kautta. Voimassa olevassa laissa käytetty terminologia perustuu direktiivin suomenkieliseen kieliversioon. Muutos vastaisi direktiivin englanninkielisessä kieliversiossa käytettyä käsitettä, asiaa koskevaa alemmanasteista sääntelyä ja komission soveltamisalaa koskevaa ohjeistusta.

Valiokunta katsoo, että muutoksen voimaantulo 1.1.2024 olisi tiettyjen lukumäärältään harvalukuisten ja pienten toimijoiden kannalta kohtuuton. Toimijoita, joihin kokonaistehon määrittelytavan muutos vaikuttaisi, olisi talousvaliokunnan saaman selvityksen perusteella varsin pieni, mahdollisesti alle kymmenen laitoksen joukko, mutta yksittäiseen toimijaan kohdistuvat vaikutukset saattaisivat olla ehdotettu aikataulu huomioon ottaen sekä kustannuksiltaan että operatiivisesti kohtuuttomia. Tehorajaan laskettaisiin ehdotuksessa mukaan myös varsin pienellä käytöllä olevat varakattilat, joita nyt voitaisiin joutua poistamaan käytöstä toimintavarmuuden kustannuksella. Myös ympäristö- ja maa- ja metsätalousvaliokunta ovat kiinnittäneet huomiota muutoksen kohtuuttomuuteen ja asiaa koskevan siirtymäajan tarpeeseen. Maa- ja metsätalousvaliokunta on lausunnossaan esittänyt asiaa koskevan päästökauppalaain siirtymäsääntelyn muuttamista tältä osin. Talousvaliokunta katsoo, että Suomen tulee edelleen pyrkiä turvaamaan alle 20 MW:n laitosten kohtelun kohtuullisuus asiaa koskevassa EU-tason sääntelyssä.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että siirtymäaika koskisi erittäin pientä määrää laitoksia sekä siihen, että osa laitoksista on varavoimalaitoksia, eli laitosten osalta hinnoittelun vaikutus perustuu niiden tuottamiin päästöihin niiden ollessa käytössä. Valiokunnan saaman selvityksen perusteella rajatulla siirtymäajalla ei siten voida katsoa olevan juurikaan merkitystä päästökaupan ohjausvaikutukselle tai markkinoiden toimivuudelle. Siirtymäaika vuoteen 2026 mahdollistaisi laitoksille ajan muuttaa laitoksen kapasiteettia alle tehorajan tai selvittää vaihtoehtoja fossiiliselle polttoaineelle. Talousvaliokunta esittää yksityiskohtaisissa perusteluissa selvitettyllä tavalla asiaa koskevasta siirtymäajasta säätämistä.

Lentoliikenteen päästökauppa

Päästökauppadirektiivin muutoksilla sovittiin lentoliikenteen päästökaupan ja CORSIA-järjestelmän yhteensovittamisesta ja järjestelmien soveltamisaloista. CORSIA-järjestelmästä ei ole aiemmin ollut kansallista lainsäädäntöä, mutta nyt siitä ehdotetaan säädettäväksi uudessa päästökauppalaissa. Ehdotetuilla muutoksilla pyritään tehostamaan lentoliikenteen päästökaupan päästövähennysvaikutusta. Valiokunnan saaman selvityksen perusteella nyt täytäntöön pantavat direktiivimuutokset eivät sisällä lentoliikenteen osalta kansallista liikkumavaraa.

Liikenne- ja viestintävaliokunta on todennut lausunnossaan (LiVL 14/2023 vp — HE 71/2023 vp) päästökaupan kustannusten olleen kotimaisille lentoyhtiöille vuonna 2022 noin 38,4 miljoonaa euroa. Arvioiden mukaan jatkossa vuosittaiset kustannukset nousevat merkittävästi ollen vuonna 2026 yli 100 miljoonaa euroa. Valiokunta pitää kustannustason nousua huomattavana ottaen huomioon lentoliikenteen kilpailutilanne ja kehitysnäkymät.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Talousvaliokunta pitää lentoliikenteen päästövähennystoimia tärkeinä mutta kiinnittää samalla huomiota siihen, että kokonaisuudessaan ilmastotoimien lisääntymisen voidaan arvioida nostavan merkittävästi lentämisen kustannuksia 2020-luvun kuluessa. Kireän globaalien kilpailun toimialalla eurooppalaisten lentoyhtiöiden on löydettävä tapoja kattaa kasvavia kuluja menettämättä kilpailukykyä ja kannattavuutta. Talousvaliokunta on asiaa lausunnossaan arvioineen liikenne- ja viestintävaliokunnan tavoin kustannustason nousun myötä erittäin huolissaan eurooppalaisten ja erityisesti kotimaisten lentoyhtiöiden mahdollisuuksista vastata tiukkaan globaaliin kilpailuun.

Tasapuolisten kilpailuedellytysten kannalta keskeistä on sitoutuminen kansainväliseen sopimusperusteiseen järjestelmään ICAO:n piirissä ja se, että EU tukee vahvasti CORSIA-järjestelmän kehittämistä ja täysimääräistä täytäntöönpanoa EU:ssa. Talousvaliokunta yhtyy valiokunnan asiantuntijakuulemisessa ja liikenne- ja viestintävaliokunnan lausunnossa esiin tuotuun huolenaiheeseen mahdollisesta päästökaupan soveltamisalan laajentamisesta vuoden 2027 alusta lähtien myös ETA-alueen ulkopuolisiin lentoihin. Soveltamisalan laajentumisen on asiantuntijakuulemisessa katsottu voivan vaikuttaa negatiivisesti CORSIA:n globaalien toimeenpanon tehokkuuteen ja lisäävän lentoliikenteen päästökaupan kustannuksia kaksin- tai kolminkertaiseksi nyt arvioidusta tasosta. Riskinä olisi EU:n ulkopuolelle suuntautuvan liikenteen ohjautuminen EU:n ulkopuolisten hubien kautta EU:ssa sijaitsevien liikenteen solmukohtien sijaan.

Meriliikenne ja saaripoikkeus

Meriliikenne liitetään 1.1.2024 alkaen asteittain osaksi EU:n nykyistä päästökauppajärjestelmää. Tältä osin nyt ehdotetussa sääntelyssä on liikkumavaraa lähinnä jäljempänä tarkasteltavan ns. saaripoikkeuksen osalta. Talousvaliokunta korostaa liikenne- ja viestintävaliokunnan (LiVL 14/2023 vp — HE 71/2023 vp) tavoin, että toimivat ja kustannustehokkaat merikuljetukset ovat Suomen ulkomaankaupan elinehto. Valiokunnan saaman selvityksen perusteella meriliikennettä hyödynnetään noin 95 prosentissa Suomen ja muiden EU-maiden välisestä tavarakaupasta, kun muissa EU-maissa tämä on keskimäärin 30 prosenttia. Suomen sijainnista johtuen merikuljetuksia ei voida myöskään merkittävässä määrin korvata muilla kuljetusmuodoilla. Yksin päästökaupan on arvioitu aiheuttavan Suomen meriliikenteelle 500—600 miljoonan euron vuotuisen kustannuksen vuonna 2030. Arvioon liittyy kuitenkin huomattavaa epävarmuutta mm. päästöoikeuksien hintakehityksen osalta.

Talousvaliokunta yhtyy liikenne- ja viestintävaliokunnan arvioon siitä, että Suomen talvimerenkulun jääolosuhteet luovat pysyvän kilpailuhaitan ja kustannusrasitteen, mikä tulee ottaa huomioon sääntelyn jatkotarkasteluissa. Hallituksen esityksen mukaan jäävahvisteisia aluksia koskee 5 prosentin helpotus päästöoikeuksien palauttamisessa. Mainitun poikkeuksen ei kuitenkaan ole arvioitu kattavan jäissä kulun aiheuttamia lisäkustannuksia, ja helpotus on voimassa vain määräaikaisena vuoden 2030 loppuun saakka. Talousvaliokunta korostaa liikenne- ja viestintävaliokunnan tavoin, että tältä osin Suomen on jatkettava vaikuttamistyötä talvimerenkulun huomioidemiseksi tulevissa päästökauppadirektiivin arvioinneissa ja muutoksissa, jotta talvimerenkulun tarvitsemista poikkeuksista saadaan pysyviä.

Talousvaliokunta korostaa lisäksi tasapuolisten kansainvälisten kilpailuedellytysten merkitystä: IMO:n taloudellisten ohjauseksojen mahdollisesti astuessa aikanaan voimaan EU:n päästökaup-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

pajärjestelmää tulee tarkastella komission toimesta, jotta vältytään päällekkäisiltä vaatimuksilta ja taakalta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Suomi ottaa käyttöön määräaikaisen saaripoikkeuksen, jonka mukaan matkustaja-aluksille ei muodostu päästöoikeuksien palauttamisvelvollisuutta Ahvenanmaan ja manner-Suomen välisten matkojen osalta vuosina 2024—2030. Esityksen mukaan poikkeuksella voidaan lieventää päästökaupan kustannusvaikutuksia Ahvenanmaalle ja antaa Ahvenanmaalle liikennöiville varustamoille lisää aikaa sopeutua päästökauppaan. Talousvaliokunta viittaa asiassa liikenne- ja viestintävaliokunnan lausuntoon (LiVL 14/2023 vp — HE 71/2023 vp) ja pitää merikuljetusten ja merenkulun kustannusten merkitystä Ahvenanmaan taloudelle ja kilpailukyvyllä ratkaisevan tärkeinä. Ahvenanmaa on käytännössä täysin riippuvainen merikuljetuksista, ja kustannustason nousua hillitsevää poikkeusta voidaan pitää tässä vaiheessa tarkoituksenmukaisena.

Talousvaliokunta kiinnittää samalla huomiota tarpeeseen varmistaa toimijoiden tasapuoliset kilpailuedellytykset ja se, ettei poikkeus vääristä toimintaympäristön tasapuolisuutta tai vaaranna sääntelyn tavoitteiden toteutumista. Riski siitä, että varustamot pidentäisivät reittejä käydäkseen pelkästään saaripoikkeuksen vuoksi Ahvenanmaalla on kuitenkin arvioitu vähäiseksi. Talousvaliokunta kiinnittää kuitenkin erityistä huomiota hallitusohjelman kirjaukseen siitä, että huoltovarmuuden kannalta on tärkeää, että Merenkurkun laivaliikennettä tuetaan päästökaupan tuomien kustannusten vähentämiseksi samalla tai saaripoikkeusta vastaavalla tavalla. Tämä varmistaa meriliikenteen päästöjen vähentämisen sekä vähäpäästöisten polttoainevaihtoehtojen kehittämisen.

Jätteenpoltto

Hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä on tarkasteltu myös kansallista mahdollisuutta sisällyttää jätteenpoltto aikaistetusti hinnoittelun piiriin ja selvitetty tämän vaikutuksia. Myös ympäristövaliokunta on lausunnossaan (YmVL 18/2023 vp — HE 71/2023 vp) tarkastellut jätteenpolton sisällyttämisen mahdollisia vaikutuksia. Hallituksen esityksen mukaan yhdyskuntajätteen polttolaitokset sisällytetään päästökaupan soveltamisalaan direktiivin mukaisesti päästöjen tarkkailua, raportointia ja todentamista koskevien velvoitteiden osalta. Jätteenpoltto, pois lukien vaarallisen jätteen käsittely, sisällytetään päästökaupan soveltamisalaan päästöjen tarkkailua ja raportointia sekä todentamista koskevien vaatimusten osalta 2024 alkaen. Jätteenpolttolaitokset kuitenkin säilyvät edelleen osana taakanjakosektoria päästövähennystavoitteiden näkökulmasta, eikä laitoksiin kohdistu päästökaupan ohjausvaikutusta. Komissio tekee vuonna 2026 arvion sekä mahdollisen lainsäädäntöehdotuksen sektorin täysimääräisestä sisällyttämisestä päästökauppaan vuodesta 2028 alkaen. Hallitusohjelman mukaan hallitus selvittää jätteenpolton päästöjen siirtoa taakanjakosektorilta päästökaupan piiriin ilman, että kuluttajien jäte- tai energiakustannukset nousevat.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota ympäristövaliokunnan lausunnossa esiin tuotuun arvioon siitä, että jätteenpolton päästökauppaan sisällyttäneissä maissa ei päästökauppaan siirtyminen ole vähentänyt jätteen syntyä, nostanut kierrätysastetta tai vähentänyt tarvetta jätteenpoltolle. Sen sijaan jätteen tuonti on kasvanut Ruotsissa ja Tanskassa. Ilmeistä onkin, ettei yhdyskuntajätteen polton kustannusten kasvattaminen paranna kierrätysastetta, vaan sen nostaminen edellyttää toimia jätteen syntypäässä. Päästökauppa ei vaikuttaisikaan tehokkaasti ohjaavan jätteen määrän vä-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

hentämiseen tai yhdyskuntajätteen kierrätyksen lisäämiseen, vaikka jätehuollon kustannukset jätteen tuottajille nousisivatkin. Jätteenpolton kustannusten nostamisen sijaan tulisikin suoraan kannustaa ja ohjata yhdyskuntajätteiden syntypaikkalajitteluun ja materiaalikierrätykseen, erityisesti muovin osalta, mikä vähentäisi samalla jätteenpolton päästöjä.

Talousvaliokunta pitää edellä todettu huomioon ottaen perusteltuna hallituksen esityksen mukaista ratkaisua siitä, että jätteenpoltoa ei sisällytetä kansallisella päätöksellä hinnoitteluun komission antamaa esitystä nopeammin.

Kokoavia huomioita

Talousvaliokunta on useissa asiayhteyksissä, mm. käsitellessään nyt ehdotetun sääntelyn taustalla olevaa päästökauppadirektiivin uudistusta (TaVL 50/2021 vp — U 60/2021 vp) korostanut päästökaupan merkitystä ilmastopolitiikan kustannustehokkaana ja teknologianeutraalina ohjauksena. Samalla valiokunta on kiinnittänyt huomiota EU:n ilmastopolitiikan lukuisien sääntelyinstrumenttien kokonaisvaikutuksiin Suomen suhteelliseen kilpailukykyyn sekä tarpeeseen yksinkertaistaa ja selkeyttää ilmastopolitiikan sääntelyä ja pyrkiä eroon päällekkäisestä sääntelystä. Nyt käsiteltävässä sääntelykokonaisuudessa on kyse direktiivin täytäntöönpanosta, jossa voidaan vain rajoitetusti vaikuttaa näihin tavoitteisiin. Talousvaliokunta pitää lisäksi tärkeänä, että hallitus luo kannustimet negatiivisten päästöjen tuottamiseen hallitusohjelman mukaisesti.

Tasapuolisten kilpailuedellytysten luominen ja kokonaisvaikutusten tarkastelu ei ole keskeistä vain EU:n, vaan myös globaalilla tasolla. Erityisesti lentoliikenteen ja meriliikenteen päästövähennystavoitteissa tulisi pyrkiä kattaviin kansainvälisiin ratkaisuihin ja sopia ensisijaisesti IMO:n ja ICAO:n piirissä. Nyt käsiteltävä sääntely liittyy olennaisesti myös kysymykseen hiilivuodon riskistä, hiilirajamekanismin sääntelystä ja eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyä. Talousvaliokunta korostaa päästökaupparjestelmän tulevassa kehittämisessä aktiivisen ja ennakoivan EU- ja kansainvälisen vaikuttamistyön merkitystä Suomen logistisen kilpailukykyyn, huoltovarmuuden ja puhtaan siirtymän turvaamiseksi.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Päästökauppalaki

2 §. Määritelmät. Pykälän 19 kohdan viittaus täsmennettäisiin asetuksen virallista nimeä vastaavaksi. Kohdan 21 säädösviittaus muutettaisiin viittaukseksi ”päästökauppadirektiiviin”. Kohdassa 37 poistettaisiin sana ”Euroopan”, jotta viittaus vastaisi päätöksen virallista nimeä.

5 §. Laitokset. Talousvaliokunta ehdottaa pykälään teknisluonteisen täsmennyksen siitä, että kyse on säännöksen perusteluja vastaavasti 20 megawatin rajasta.

6 §. Laitosten soveltamisalan rajaukset. Pykälän 1 momentin 3 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi teknisluonteisena täsmennyksenä sana ”asti”.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

18 §. Energiavirasto. Pykälän 1 momentin 1 kohdan ilmaisu ”lupapäätösten” ehdotetaan muutettavaksi muotoon ”päätösten”, jotta se koskisi säännöksen perusteluja vastaavasti lupapäätösten lisäksi myös muita päätöksiä. Ehdotetaan 1 momentin 1 kohtaan lisättäväksi sanat ”ja niiden todentajien”, jotta on selvää, että tehtävä kattaa myös todentajien valvonnan. Ehdotetaan poistettavaksi 1 momentin 3 kohdasta teknisluonteisena korjauksena sana ”Euroopan”.

19 §. Liikenne- ja viestintävirasto. Ehdotetaan 1 momentin 4 kohtaan lisättäväksi sanat ”ja niiden todentajien”, jotta on selvää, että tehtävä kattaa myös todentajien valvonnan.

48 §. Maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrän alentaminen jakokaudella 2026—2030. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että siinä oleva viittaus koskee komission täytäntöönpanoasetusta. Viittaus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2003/87/EY muutettaisiin viittaukseksi päästökauppadirektiiviin.

69 §. Unionin rekisterin ylläpito. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen sija-muodon korjaus. Viittaus rahanpesudirektiiviin täsmennettäisiin vastaamaan direktiivin virallista nimeä.

82 §. Todentajan toiminnan muutos. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sanat ”pätevyysalueen osalta”, jotta säännös kattaisi myös muut päätökset. Säännöksen tulee mahdollistaa päätösten muuttaminen määräaikaisista toistaiseksi voimassa oleviksi.

84 §. Todentajan tehtävät. Pykälän 1 momentin alku ehdotetaan muutettavaksi muotoon ”Todentajan tehtävistä säädetään komission...”, jotta on selvää, että virkavastuu ulottuu todentajan koko hallintotehtävään.

86 §. Todentamisraportti. Pykälän 1 ja 2 momentin alussa oleva ilmaisu ”Todentajan tehtävänä on laatia” ehdotetaan muutettavaksi muotoon ”todentajan on laadittava”. Muutoksen tarkoituksena on poistaa mahdollinen tulkinnallinen epäselvyys todentajan tehtävien laajuudesta. Pykälän 1 momentista poistetaan väliviiva sanasta tuotanto-tasoraportti.

90 §. Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus. Talousvaliokunta ehdottaa poistettavaksi pykälän 6 momentin, jotta vältetään 1 momentin kanssa päällekkäistä sääntelyä niiltä osin kuin on kyse Energiaviraston ja Liikenne- ja viestintäviraston oikeudesta saada välttämättömiä tietoja todentajilta lain noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa varten.

96 §. Hallintopakko. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaukset laitoksen todentajaan sekä ilma-aluksen ja laivayhtiön todentajaan, jotta hallintopakkoa koskeva säännös koskisi myös todentajia.

108 §. Laitoksen kokonaistehon määrittämistä koskeva siirtymäsäännös. Valiokunta ehdottaa erillistä siirtymäsäännöstä, jonka mukaan laitoksen kokonaisteho määritetään 31.12.2025 asti kumotussa laissa olevan nimellisen lämpötehon perusteella. Tämän lain mukaista polttoainetehoa sovelletaan laitoksen kokonaistehon määrittämiseen 1.1.2026 alkaen. Siirtymäsäännöksen tarkoituksena on lieventää yksittäisiin laitoksiin kohdistuvia kohtuuttomia operatiivisia ja kustan-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

nusvaikutuksia ja mahdollistaa laitosten kapasiteetin muuttaminen alle tehorajan tai fossiiliselle polttoaineelle vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöönotto.

2. *Laki biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttolain 2 ja 33 §:n muuttamisesta*

33 §. Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle. Ehdotetaan poistettavaksi 1 momentin 3 kohdasta sana ”lentoliikenteen”, jotta viittaus kohdistuisi pykälän peruste-luja vastaavasti päästökauppalakiin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 71/2023 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Päästökauppalaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Lain tarkoitus ja määritelmät

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää laitosten, meriliikenteen ja lentoliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä kustannustehokkaasti ja taloudellisesti.

Tällä lailla pannaan osaltaan täytäntöön kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta unionissa ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/87/EY, jäljempänä *päästökauppadirektiivi*.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kasvihuonekaasuilla* hiilidioksidia, metaania, dityppioksidia, fluorihii-livetyjä, perfluorihii-livetyjä ja rikkiheksafluoridia sekä muita ilmakehän luonnollisia ja ihmisen toiminnan aiheutta-mia kaasumaisia ainesosia, jotka ottavat vastaan ja lähettävät edelleen infrapunasäteilyä;

2) *päästöillä* laitoksen lähteistä, ilma-aluksesta tai aluksesta päästettyjä kasvihuonekaasuja;

3) *hiilidioksiditonnia vastaavalla määrällä* yhtä tonnia hiilidioksidia tai muun kasvihuone-kaasun määrää, jolla on vastaava vaikutus maapallon lämpenemiseen kuin tonnilla hiilidioksidia;

4) *päästökaupalla* päästökauppadirektiivin 1 artiklassa tarkoitettua järjestelmää, joka kattaa direktiivin I liitteessä olevat toiminnot;

5) *päästöoikeudella* päästökauppadirektiivissä tarkoitettua oikeutta päästää kasvihuonekaasu-ja ilmaan yhtä hiilidioksiditonnia vastaava määrä tietyssä ajanjaksona;

6) *päästökauppakaudella* ajanjaksoa, missä liikkeelle laskettavien päästöoikeuksien kokonais-määrä rajataan vastaamaan päästöjen sallittua enimmäismäärää lain soveltamisalaan kuuluvilla aloilla;

7) *lineaarisella vähennyskertoimella* prosenttia, jolla liikkeelle laskettavien päästöoikeuksien määrää vähennetään vuosittain päästökauppakauden 2008–2012 puolivälistä alkaen; vuosina 2021–2023 lineaarinen vähennyskerroin on 2,2 prosenttia, vuosina 2024–2027 4,3 prosenttia ja vuodesta 2028 alkaen 4,4 prosenttia;

8) *unionin rekisterillä* päästökauppadirektiivin 19 artiklassa tarkoitettua tietojärjestelmää, jon-ka avulla seurataan päästöoikeuksien myöntämistä, hallussapitoa, siirtämistä ja mitätöimistä sekä taataan tarvittaessa tietojen luottamuksellisuus ja yleisön oikeus tutustua julkisiin tietoihin;

9) *markkinavakausvarannolla* markkinavakausvarannon perustamisesta unionin kasvihuone-kaasupäästöjen kauppajärjestelmään, sen toiminnasta sekä direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä (EU) 2015/1814 perustettua varan-toa, johon huutokaupattavaksi tarkoitettuja päästöoikeuksia siirretään tai josta niitä palautetaan huutokaupattavaksi, kun liikkeellä olevien päästöoikeuksien kokonaismäärälle mainitussa pää-töksessä asetetut rajat ylittyvät tai alittuvat;

10) *huutokauppapaikalla* jäsenvaltioiden kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjes-telmän toteuttamisesta unionissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY mukaisen kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien huutokaupan ajoituksesta, hallinnoinnis-ta ja muista näkökohdista annetun komission asetuksen (EU) N:o 1031/2010, jäljempänä *huuto-kauppa-asetus*, 26 artiklan 1 kohdan mukaisesti nimeämää palveluntarjoajaa, joka vastaa päästö-oikeuksien huutokauppojen järjestämisestä ja muista sille mainitun asetuksen 27 artiklassa osoi-tetuista tehtävistä;

11) *Kiotoon pöytäkirjalla* ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopi-muksen Kiotoon pöytäkirjaa (SopS 13/2005);

12) *hankeyksiköllä* Kiotoon pöytäkirjan 6 artiklassa tarkoitettu hankkeesta peräisin olevaa päästövähennysyksikköä tai 12 artiklassa tarkoitettua puhtaan kehityksen mekanismin mukaista sertifioitua päästövähennystä;

13) *laitoksella* kiinteää teknistä kokonaisuutta, jossa harjoitetaan yhtä tai useampaa I liitteessä tarkoitettua toimintaa sekä siihen teknisesti tai toiminnallisesti kiinteästi liittyvää toimintaa, joka mahdollisesti vaikuttaa päästöihin ja pilaantumiseen;

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

14) *poltoilla* polttoaineiden hapetusta riippumatta tavasta, jolla tällä prosessilla tuotettua lämpöä, sähköä tai mekaanista energiaa käytetään, ja muuta tähän välittömästi liittyvää toimintaa, mukaan luettuna savukaasun puhdistus;

15) *toiminnanharjoittajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on tosiasiallinen määräysvalta laitoksen toiminnasta;

16) *laitoksen tuotantokapasiteetilla* sitä teollisen tuotannon tuotantomäärää, jonka laitos tai laitoksen osa pystyisi tuottamaan vuodessa toimiessaan 365 vuorokautta 24 tuntia vuorokaudessa täydellä nimellisteholla;

17) *monialaisella korjauskertoimella* Euroopan komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 5 kohdan nojalla kullekin vuodelle määräämää, maksutta jaettavien päästöoikeusmäärien mahdolliseen alentamiseen tarkoitettua kerrointa;

18) *uudella osallistujalla* laitosta, joka on saanut päästöluvan ensimmäisen kerran päästökauppadirektiivin 3 artiklan h kohdassa tarkoitetulla kaudella;

19) *vakiintuneella laitoksella* laitosta, joka on saanut päästöluvan ensimmäisen kerran viimeistään päästöoikeuksien yhdenmukaistettua maksutta tapahtuvaa jakoa koskevien unionin laajusten siirtymäsäännösten määrittämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY 10 a artiklan mukaisesti annetun komission delegoidun asetuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY 10 a artiklan mukaisesti annetun päästöoikeuksien yhdenmukaistettua maksutta tapahtuvaa jakoa koskevien unionin laajusten siirtymäsäännösten määrittämisestä annetun komission asetuksen (EU) 2019/331, jäljempänä *ilmaisjakoasetus*, 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna päivänä;

20) *jakokaudella* viisivuotiskautta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2021, ja kutakin sitä seuraavaa viisivuotiskautta;

21) *viiteajanjaksolla* viittä kalenterivuotta, jotka edeltävät määräaikaan ilmaisjaon laskennan perustana käytettävien tietojen toimittamiselle Euroopan komissiolle päästökauppadirektiivin direktiivin 2003/87/EY 11 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

22) *vertailuarvolla* komission ilmaisjakoasetuksessa vahvistettuja arvoja, joita käytetään maksutta jaettavien päästöoikeuksien laskennan perustana ja jotka tarkistetaan kullekin jakokaudelle;

23) *laivayhtiöllä* aluksen omistajaa tai muuta organisaatiota tai henkilöä, jolle aluksen omistaja on siirtänyt vastuun aluksen toiminnoista ja joka on vastuun ottaessaan suostunut ottamaan hoitaakseen kaikki kansainvälisen turvallisuusjohtamissäännösten täytäntöönpanosta yhteisössä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 3051/95 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 336/2006 liitteessä I vahvistetusta alusten turvallista toimintaa ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevasta kansainvälisestä turvallisuusjohtamissäännöstöstä johtuvat velvoitteet ja vastuut;

24) *meriliikennetoiminnalla* meriliikenteen hiilidioksidipäästöjen tarkkailusta, raportoinnista ja todentamisesta sekä direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2015/757 soveltamisalaan kuuluvien bruttovetoisuudeltaan 5 000 ja sitä suurempien alusten matkoja, joiden tarkoituksena on matkustajien tai rahdin kuljettaminen kaupallisissa tarkoituksissa, tällaisten alusten käyntisatamissa oloa sekä 1 päivästä tammikuuta 2027 myös bruttovetoisuudeltaan 5 000 ja sitä suurempien offshore-alusten matkoja sekä käyntisatamassa oloa;

25) *käyntisatamalla* satamaa, johon alus pysähtyy lastaamaan tai purkamaan lastia taikka päättämään matkustajat alukseen tai aluksesta, ja satamaa, jossa offshore-alus pysähtyy vaihtamaan miehistön, siten, että lukuun ei oteta pysähdyksiä, joiden yksinomaaisena tarkoituksena on täydentää polttoaine- tai muonavarastoja, vaihtaa muun aluksen kuin offshore-aluksen miehistö, siirtyä

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

kuivatelakalle tai korjata alusta ja sen laitteita, pysähdyksiä satamaan sen vuoksi, että alus tarvitsee apua tai on merihädässä, satamien ulkopuolella tapahtuvia siirtoja aluksesta toiseen, pysähdyksiä, joiden yksinomaisten tarkoituksena on suojautua huonolta säältä tai jotka ovat välttämättömiä etsintä- tai pelastustoimien vuoksi, eikä konttialusten pysähdyksiä naapurimaassa sijaitsevassa konttien jälleenlaivaussatamassa, joka on merkitty päästökauppadirektiivin 3 g a artiklan 2 kohdan nojalla annetussa täytäntöönpanosäädöksessä olevaan luetteloon;

26) *risteilymatkustaja-aluksella* matkustaja-alusta, jossa ei ole lastikantta ja joka on suunniteltu yksinomaan matkustajien kaupalliseen kuljettamiseen merimatalla yömajoituksessa;

27) *MRV-asetuksella* meriliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusta, raportoinnista ja todentamisesta sekä direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2015/757;

28) *lentoliikenteen muiden päästöjen kuin hiilidioksidipäästöjen vaikutuksilla* lain soveltamisalaan kuuluvasta lentotoiminnasta polttoaineen polton aikana ilmaan päästettyjen typen oksidien, nokihiukkasten ja hapettuneiden rikkilajien ilmastoon kohdistuvia vaikutuksia sekä vesihöyryn vaikutuksia, mukaan lukien tiivistymisvanat;

29) *ilma-aluksen käyttäjällä* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka käyttää ilma-alusta sen suorittaessa päästökaupan piiriin kuuluvaa ilmailutoimintaa, tai jos kyseinen henkilö ei ole tiedossa tai ilma-aluksen omistaja ei ole yksilöinyt käyttäjää, ilma-aluksen omistajaa;

30) *kaupallisen ilma-aluksen käyttäjällä* ilma-aluksen käyttäjää, joka tarjoaa korvausta vastaan säännöllisiä tai muita kuin säännöllisiä lentoliikennepalveluja matkustajien, rahdin tai postin kuljettamiseksi;

31) *kestävällä lentopolttoaineella* päästökauppadirektiivin 3 c artiklan 6 kohdassa tarkoitettua kestävän lentoliikenteen tasapuolisuuden varmistamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa tarkoitettuja polttoaineita, jotka eivät ole peräisin fossiilisista polttoaineista;

32) *CORSIA-järjestelmällä* päästökauppadirektiivin 28 b artiklassa tarkoitettua kansainvälisen lentoliikenteen hiilidioksidipäästöjen sääntelyä koskevaa markkinaperusteista toimenpidettä;

33) *säännellyllä yhteisöllä* sitä, joka luovuttaa valmisteverotuslain (182/2010) 8 § mukaisesti polttoainetta kulutukseen;

34) *komission CORSIA-MRV-asetuksella* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY täydentämisestä siltä osin kuin on kyse Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön ilmailun päästöjen tarkkailua, raportointia ja todentamista varten hyväksymistä toimenpiteistä maailmanlaajuisen markkinaperusteisen järjestelmän täytäntöön panemiseksi annettua komission delegoitua asetusta (EU) 2019/1603;

35) *komission rekisteriasetuksella* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY täydentämisestä unionin rekisterin toiminnan osalta annettua komission delegoitua asetusta (EU) 2019/1122;

36) *komission tarkkailuasetuksella* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY tarkoitettua kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusta ja raportoinnista sekä komission asetuksen (EU) N:o 601/2012 muuttamisesta annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) 2018/2066;

37) *komission ilmaisjakopäätöksellä* päästöoikeuksien yhdenmukaistettua maksutta tapahtuvaa jakoa koskevien unionin laajuisten siirtymäsääntösten vahvistamisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY 10 a artiklan mukaisesti annettua Euroopan komission päätöstä 2011/278/EU;

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

38) *komission todentamisetuksella* päästökauppadirektiivin 15 artiklan nojalla annettua todentamista ja todentajien akkreditointia koskevaa komission asetusta;

39) *komission ilmaisjaon mukautussäädöksellä* Euroopan komission päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 21 kohdan nojalla antamaa asetusta maksutta jaettavien päästöoikeusmäärien muuttamisesta.

2 luku

Soveltamisala ja sen rajaukset

3 §

Lain yleinen soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan laitosten, meriliikenteen ja lentoliikenteen päästökauppaan sekä lentoliikenteen CORSIA-järjestelmään. Lisäksi tätä lakia sovelletaan rakennusten, tieliikenteen ja muiden toimialojen päästökauppajärjestelmän vuoden 2024 päästötietojen raportointiin.

4 §

Euroopan unionin lainsäädäntö

Tätä lakia sovelletaan laitosten, meriliikenteen ja lentoliikenteen päästökauppaa ja CORSIA-järjestelmää koskevien Euroopan unionin säädösten täytäntöönpanoon siltä osin kuin niiden täytäntöönpanosta ei säädetä muussa laissa.

5 §

Laitokset

Tätä lakia sovelletaan laitoksiin, joissa harjoitetaan liitteessä I mainittua toimintoa, sekä laitoksista aiheutuneisiin liitteessä I mainittuihin kasvihuonekaasuihin.

Tätä lakia sovelletaan myös liitteen I kohdassa 1 mainitun kokonaispolttoainetehon alittavaan laitokseen, jos sen pääasiallinen tarkoitus on lämmön tuottaminen kaukolämpöverkkoon ja vähintään yhden samaan kaukolämpöverkkoon liitetyn ja siihen pääasiassa lämpöä tuottavan laitoksen kokonaispolttoaineteho on yli 20 megawattia.

Liitteen I kohdan 1 mukaiseen laitokseen, jossa ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisessa ympäristöluvassa annettujen määräysten mukaisesti noudatetaan jätteiden polttolaitosta koskevia vaatimuksia, sovelletaan ainoastaan tämän lain mukaisia päästöjen tarkkailua, ilmoittamista ja todentamista koskevia vaatimuksia.

Jos laitos kuuluu 1 tai 2 momentin perusteella lain soveltamisalaan, tätä lakia sovelletaan kaikkiin laitoksen tai laitoksen osan yksiköihin, joissa poltetaan polttoaineita.

Jos laitoksen toimintaa on kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi muutettu siten, että laitoksen kokonaispolttoaineteho on korkeintaan 20 megawattia ja toiminnanharjoittaja on ilmoittanut Energiavirastolle laitoksen jatkavan tämän lain soveltamisalassa, sovelletaan tätä lakia laitok-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

seen toiminnanharjoittajan ilmoituksen mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2025 tai 31 päivään joulukuuta 2030.

6 §

Laitosten soveltamisalan rajaukset

Poiketen siitä, mitä 5 §:ssä säädetään, tätä lakia ei sovelleta:

- 1) laitokseen tai sen osaan, jonka pääasiallinen tarkoitus on uusien tuotteiden tai menetelmien tutkiminen, kehittäminen tai testaaminen;
- 2) laitokseen tai sen osaan, jossa ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristöluvassa annettujen määräysten mukaisesti noudatetaan vaarallisten jätteiden polttolaitosta koskevia vaatimuksia;
- 3) 31 päivään joulukuuta 2025 **asti** laitokseen, jossa käytetään laitoksen tai polttoyksikön käynnistystä tai pysäytystä lukuun ottamatta yksinomaan biomassaa;
- 4) 1 päivästä tammikuuta 2026 laitokseen, jossa vuosien 2019–2023 keskimääräiset kestävä biomassan poltosta aiheutuvat päästöt muodostavat yli 95 prosenttia laitoksen keskimääräisistä kokonaispäästöistä mainittuna ajanjaksona.

7 §

Laitoksen kapasiteetin määrittäminen

Jos laitoksessa harjoitetaan useampaa liitteessä I mainittua samaan luokkaan kuuluvaa toimintoa, määräytyy niiden tämän lain soveltamisalaan kuuluminen yhteenlasketun toimintakapasiteetin perusteella.

Jos laitosta tai sen osaa käytetään toimintaan, jonka kynnyksarvoa ei liitteessä I ilmaista polttoyksiköiden kokonaispolttoainetehona, toiminnan kuuluminen soveltamisalaan määräytyy ensisijaisesti liitteessä I mainitun tuotantokapasiteetin kynnyksarvon mukaisesti. Tätä lakia sovelletaan kuitenkin niihin laitoksen polttoaineita polttaviin yksiköihin, joiden yhteenlaskettu kokonaispolttoaineteho ylittää 20 megawattia siinäkin tapauksessa, että laitoksen tuotantokapasiteetti alittaa liitteessä I mainitun tuotantokapasiteetin.

Jos laitoksen kuuluminen tämän lain soveltamisalaan määräytyy liitteessä I mainitun polttoyksiköiden kokonaispolttoainetehon perusteella, polttoainetehot lasketaan yhteen kaikista kyseisen laitokseen kuuluvista teknisistä yksiköistä, joissa polttoaineita poltetaan. Kokonaispolttoainetehoa laskettaessa ei oteta huomioon polttoyksiköitä, joiden polttoaineteho on pienempi kuin 3 megawattia.

Kokonaispolttoainetehoa laskettaessa ei 31 päivään joulukuuta 2025 asti huomioida polttoyksiköitä, joissa käytetään yksikön käynnistystä tai pysäytystä lukuun ottamatta yksinomaan biomassaa.

8 §

Meriliikenne

Tätä lakia sovelletaan aluksiin, joiden bruttovetoisuus on 5 000 tai sitä enemmän, niiden meriliikennetoiminnan hiilidioksidipäästöjen ja 1 päivästä tammikuuta 2026 myös metaanipäästö-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

jen ja dityppioksidipäästöjen osalta, jotka aiheutuvat sellaisista matkoista matkustajien tai rahdin kuljettamiseen kaupallisiin tarkoituksiin, jotka lähtevät Euroopan unionin jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvasta käyntisatamasta tai saapuvat tällaiseen käyntisatamaan jäsenvaltiosta tai kolmannelta maasta, sekä jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvassa käyntisatamassa olon aikana.

Lisäksi lakia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2027 myös offshore-aluksiin, joiden bruttoveitoisuus on 5 000 tai sitä enemmän, niiden hiilidioksidipäästöjen, metaanipäästöjen ja dityppioksidipäästöjen osalta, jotka aiheutuvat matkoista, jotka lähtevät Euroopan unionin jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvasta käyntisatamasta tai saapuvat tällaiseen käyntisatamaan jäsenvaltiosta tai kolmannelta maasta, sekä jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvassa käyntisatamassa olon aikana.

Päästöoikeuksien palautusvaatimusta sovelletaan meriliikennetoiminnassa:

1) 50 prosenttiin sellaisista alusten päästöistä, jotka aiheutuvat matkoista, jotka alkavat Euroopan unionin jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvasta käyntisatamasta ja päättyvät Euroopan unionin jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuulumattomaan käyntisatamaan;

2) 50 prosenttiin sellaisista alusten päästöistä, jotka aiheutuvat matkoista, jotka alkavat Euroopan unionin jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuulumattomasta käyntisatamasta ja päättyvät Euroopan unionin jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvaan käyntisatamaan;

3) 100 prosenttiin sellaisista alusten päästöistä, jotka aiheutuvat matkoista, jotka alkavat Euroopan unionin jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvasta käyntisatamasta ja päättyvät Euroopan unionin jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvaan käyntisatamaan;

4) 100 prosenttiin sellaisista alusten päästöistä, jotka aiheutuvat Euroopan unionin jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvassa käyntisatamassa.

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta sota-aluksiin, laivaston apualuksiin, kalastus- ja kalankäsittelyaluksiin, rakenteeltaan alkeellisiin puisiin aluksiin, aluksiin, jotka eivät kulje konevoimalla, tai muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin käytettäviin julkisen vallan aluksiin.

9 §

Lentoliikenne

Tätä lakia sovelletaan lentoliikenteen päästökaupan osalta vuosina 2024–2026 Euroopan talousalueella sijaitsevien lentopaikkojen välisten sekä näiltä lentopaikoilta Sveitsissä ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevalle lentopaikalle suuntautuvien lentojen hiilidioksidipäästöihin. Vuodesta 2027 lähtien tätä lakia sovelletaan Euroopan talousalueella sijaitsevalta lentopaikalta lähtevien sekä tällaiselle lentopaikalle saapuvien lentojen hiilidioksidipäästöihin. Päästöjen tarkkailun, ilmoittamisen ja todentamisen osalta lakia sovelletaan vuodesta 2025 lähtien myös lentoliikenteen muiden päästöjen kuin hiilidioksidipäästöjen vaikutuksiin.

Tätä lakia sovelletaan lentoliikenteen päästökaupan osalta ainoastaan niihin ilma-aluksen käyttäjiin, joilla on Liikenne- ja viestintäviraston tai muun toimivaltaisen Suomen viranomaisen myöntämä lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1008/2008 mukainen voimassa oleva liikennelupa, sekä niihin ilma-alusten käyttäjiin, joiden hallinnoivaksi jäsenvaltioksi Euroopan komissio on päästökauppadirektiivin 18 a artiklan mukaisesti vahvistanut Suomen.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

10 §

Lentoliikenteen päästökaupan soveltamisalan rajaukset

Tätä lakia ei sovelleta 31 päivään joulukuuta 2030 Euroopan unionin toiminnasta tehdystä sopimuksessa tarkoitettua syrjäisimmällä alueella sijaitsevan lentopaikan ja samassa jäsenvaltiossa sijaitsevan lentopaikan välisten lentojen hiilidioksidipäästöihin. Tätä lakia ei sovelleta myöskään lentoihin, joiden määränpää tai lähtöpaikka on Yhdistyneiden kansakuntien määrittelemässä vähiten kehittyneessä valtiossa tai pienessä kehittyvässä saarivaltiossa sijaitseva lentopaikka päästökauppadirektiivin 25 a artiklan 6 kohdassa tarkoitettulla tavalla taikka joiden lähtöpaikka on Sveitsissä tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitseva lentopaikka. Tätä lakia ei myöskään sovelleta liitteessä II tarkoitettuihin lentoihin tai ilma-aluksiin.

11 §

Lentoliikenteen CORSIA-järjestelmän soveltamisala

CORSIA-järjestelmää sovelletaan Euroopan talousalueelta kolmansiin valtioihin suuntautuviin, niistä saapuvien sekä kahden kolmannen valtion välisten lentojen hiilidioksidipäästöihin päästökauppadirektiivin 25 a artiklan 3, 7 ja 8 kohdassa sekä näiden kohtien nojalla annetuissa komission täytäntöönpanoasetuksissa tarkoitettulla tavalla. Päästöjen tarkkailun, ilmoittamisen ja todentamisen osalta lakia sovelletaan ilma-alusten käyttäjiin ja niiden suorittamiin lentoihin komission CORSIA-MRV-asetuksen mukaisesti, kuitenkin niin, että ilma-alusten käyttäjien tulee raportoida ja todentaa myös kahdessa eri Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa sijaitsevan lentopaikan välisiltä lennoilta syntyneet hiilidioksidipäästöt.

Hiilidioksidipäästöjen hyvitysvelvoitteiden osalta tätä lakia sovelletaan ainoastaan niihin ilma-aluksen käyttäjiin, joilla on Suomen myöntämä lentotoimintalupa tai jotka ovat rekisteröityneet Suomeen ja joiden vuosittaiset CORSIA-järjestelmän soveltamisalan piirissä olevien lentojen hiilidioksidipäästöt 1 päivästä tammikuuta 2021 ovat yli 10 000 tonnia ilma-aluksista, joiden suurin sallittu lentoonlähtömassa on yli 5 700 kilogrammaa, lukuun ottamatta lentoja, joiden lähtö- ja saapumispaikka on samassa jäsenvaltiossa, sekä liitteessä II tarkoitettuja lentoja.

12 §

Rakennusten, tieliikenteen ja muiden toimialojen päästökaupparjestelmän soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan liitteen III mukaisille toimialoille vuonna 2024 jaeltujen polttoaineiden päästötietojen raportointiin.

Edellä 1 momentissa polttoaineella tarkoitetaan energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan yhteisön kehityksen uudistamisesta annetun neuvoston direktiivin 2003/96/EY 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua energiatuotetta, mainitun direktiivin liitteessä I olevissa taulukoissa A ja C lueteltuja polttoaineita sekä mainitun direktiivin 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja tuotteita, jotka on tarkoitettu käytettäväksi tai joita tarjotaan myytäväksi tai käytetään moottoripolttoaineena, lämmityspolttoaineena tai sähkön tuotantoon.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

3 luku

Yleiset velvoitteet

13 §

Laitoksia koskevat yleiset velvoitteet

Toiminnanharjoittajan on:

- 1) haettava laitokselle päästölupa sekä päästöjen tarkkailusuunnitelman tai 22 §:ssä tarkoitetun vakiomuotoisen ja yksinkertaistetun päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntä;
- 2) tarkkailtava laitoksensa päästöjä, laadittava niistä vuosittain päästöselvitys ja huolehdittava selvityksen todentamisesta;
- 3) palautettava 69 §:ssä tarkoitettuun unionin rekisteriin vuosittain edellisenä kalenterivuotena aiheutuneita laitoksen kokonaispäästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia;
- 4) ilmoitettava Energiavirastolle laitoksen toiminnan muutoksista, päästöjen tarkkailua koskevista muutoksista ja toiminnanharjoittajan vaihtumisesta.

14 §

Meriliikennettä koskevat yleiset velvoitteet

Laivayhtiön on:

- 1) tarkkailtava päästöjään ja raportoitava niistä raportointikauden aikana, toimitettava yhtiönsä yhdistetyt päästötiedot Liikenne- ja viestintävirastolle MRV-asetuksen II luvun mukaisesti sekä huolehdittava tietojen todentamisesta MRV-asetuksen III-luvun mukaisesti;
- 2) toimitettava todennettu tarkkailusuunnitelma Liikenne- ja viestintäviraston hyväksyttäväksi MRV-asetuksen II luvun mukaisesti;
- 3) palautettava 69 §:ssä tarkoitettuun unionin rekisteriin vuosittain sen edellisenä kalenterivuonna aiheuttamia kokonaispäästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia;
- 4) ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle toiminnan muutoksista, päästöjen tarkkailua koskevista muutoksista ja aluksen laivayhtiön vaihtumisesta MRV-asetuksen II luvun mukaisesti.

15 §

Lentoliikennettä koskevat yleiset velvoitteet

Ilma-aluksen käyttäjän on:

- 1) toimitettava tarkkailusuunnitelma ja sen merkittävät muutokset Liikenne- ja viestintäviraston hyväksyttäväksi;
- 2) tarkkailtava ilma-aluksen päästöjä, laadittava vuosittain selvitys päästöistä ja huolehdittava selvityksen todentamisesta;
- 3) palautettava 69 §:ssä tarkoitettuun unionin rekisteriin vuosittain edellisenä kalenterivuotena aiheuttamiaan lentoliikenteen kokonaispäästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia;

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

4) mitätöitävä CORSIA-järjestelmän hyvitysvelvoitteita vastaava määrä hyväksytyjä ilmastoyksiköitä ja huolehdittava mitätöinnin todentamisesta;

5) ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle toiminnan muutoksista ja ilma-aluksen käyttäjän vaihtumisesta.

4 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

16 §

Työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa tämän lain yleisestä ohjauksesta, seurannasta ja kehittämisestä.

17 §

Liikenne- ja viestintäministeriö

Liikenne- ja viestintäministeriö vastaa meriliikenteen ja lentoliikenteen päästökaupan sekä CORSIA-järjestelmän ohjauksesta, seurannasta sekä kehittämisestä.

18 §

Energiavirasto

Energiaviraston tehtävänä on:

1) valvoa laitosten ja niiden todentajien osalta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista, tämän lain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista sekä hoitaa muut sille tässä laissa säädetyt tehtävät;

2) hoitaa laitosten osalta komission ilmaisjakoasetuksessa ja komission ilmaisjaon mukautussäädöksessä toimivaltaiselle viranomaiselle ja Suomelle osoitetut tehtävät;

3) toimia huutokauppa-asetuksen 22 artiklassa tarkoitettuna Suomen huutokaupanpitäjänä ja päästökauppadirektiivin 19 artiklassa tarkoitettuna Euroopan unionin rekisterin kansallisista toiminnoista vastaavana rekisterinpitäjänä;

4) toimia komission todentamisasetuksen 70 artiklassa tarkoitettuna tietojenvaihdon ja yhteistyön koordinoinnin kansallisena keskuspuiteenä.

19 §

Liikenne- ja viestintävirasto

Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on:

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

- 1) hyväksyä ilma-aluksen käyttäjien ja laivayhtiöiden tarkkailusuunnitelmat ja näihin tehtävät muutokset;
- 2) hyväksyä lentoliikenteen ja meriliikenteen todentajat Suomessa sekä tehdä muut mahdolliset lentoliikenteen ja meriliikenteen todentamiseen liittyvät päätökset;
- 3) myöntää lentoliikenteen maksutta jaettavat päästöoikeudet Suomen hallinnoimille ilma-aluksen käyttäjille;
- 4) valvoa lentoliikenteen ja meriliikenteen ja niiden todentajien osalta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista ja tämän lain nojalla annettujen päätösten noudattamista sekä hoitaa muut sille tässä laissa säädetyt tehtävät;
- 5) toimia lento- ja meriliikenteen osalta päästökauppadirektiivin 18 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena;
- 6) toimia meriliikenteen osalta laivayhtiöstä vastaavana hallinnointiviranomaisena, joka vastaa laivayhtiön hallinnoinnista päästökauppadirektiivin 3 g f artiklan mukaisesti;
- 7) toimia lentoliikenteen osalta CORSIA-järjestelmän toimivaltaisena viranomaisena;
- 8) laskea CORSIA-järjestelmään liittyvien hyvitysvelvoitteiden määrä, ilmoittaa ne ilma-alusten käyttäjille ja varmistaa hyvitysvelvoitteiden toteutuminen tämän lain ja päästökauppadirektiivin mukaisesti.

20 §

Laivayhtiöstä vastaava hallinnointiviranomainen

Euroopan komissio vahvistaa päästökauppadirektiivin 3 g f artiklan nojalla annettavilla täytönpanosäädöksillä luettelon laivayhtiöistä, jotka harjoittavat 8 §:n mukaiseen soveltamisalaan kuuluvaa meriliikennetoimintaa, ja yksilöi kunkin laivayhtiön vastaavan hallinnointiviranomaisen. Suomessa rekisteröidyn laivayhtiön hallinnointiviranomainen on Liikenne- ja viestintävirasto.

Laivayhtiöstä vastaava hallinnointiviranomainen, joka päästökauppadirektiivin 3 g f artiklan nojalla laaditun luettelon mukaan on vastuussa laivayhtiöstä, säilyttää vastuun riippumatta myöhemmistä muutoksista laivayhtiön toiminnassa tai rekisteröinnissä, kunnes muutokset on merkitty päivitettyyn luetteloon.

5 luku

Päästöjen tarkkailusuunnitelma

21 §

Päästöjen tarkkailusuunnitelma

Toiminnanharjoittajan on laadittava lain soveltamisalaan kuuluvalla laitoksella päästöjen tarkkailusuunnitelma ja haettava sille Energiaviraston hyväksyntä.

Laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän on laadittava lain soveltamisalaan kuuluvalla meriliikennetoiminnalle tai lentotoiminnalle päästöjen tarkkailusuunnitelma ja haettava sille Liikenne- ja viestintäviraston hyväksyntä.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Päästöjen tarkkailusuunnitelman laatimisesta ja sisällöstä säädetään komission tarkkailuasetuksessa, MRV-asetuksessa ja sen nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä sekä komission CORSIA-MRV-asetuksessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä päästöjen tarkkailusuunnitelman sisällöstä.

22 §

Laitoksen vakiomuotoinen ja yksinkertaistettu tarkkailusuunnitelma

Toiminnanharjoittaja voi hakea komission tarkkailuasetuksen 13 artiklan 1 kohdassa säädettyä vakiomuotoisen ja yksinkertaistetun päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntää Energiavirastolta mainitun asetuksen 47 artiklan 2 kohdassa säädetyille vähän päästöjä aiheuttavaa toimintaa harjoittavalle laitokselle, jos laitoksella on mainitun asetuksen 19 artiklan 3 kohdan nojalla vain vähämerkityksiseksi tai erittäin vähämerkityksiseksi luokiteltuja lähdevirtoja. Energiavirasto hyväksyy tai hylkää vakiomuotoisen ja yksinkertaistetun päästöjen tarkkailusuunnitelman mainitun asetuksen 13 artiklan 2 kohdassa säädetyyn yksinkertaistetun riskinarvioinnin perusteella.

Hyväksytty vakiomuotoinen ja yksinkertaistettu päästöjen tarkkailusuunnitelma katsotaan 21 §:n 1 momentissa tarkoitetuksi hyväksytyksi päästöjen tarkkailusuunnitelmaksi. Mitä tässä laissa säädetään päästöjen tarkkailusuunnitelmasta, sovelletaan vakiomuotoiseen ja yksinkertaistettuun päästöjen tarkkailusuunnitelmaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa säädetystä vakiomuotoisen ja yksinkertaistetun päästöjen tarkkailusuunnitelman yksinkertaistetun riskinarvioinnin suorittamisesta sekä yksinkertaistetussa riskinarvioinnissa laitoksen toiminnan ja päästöjen tarkkailumenetelmien osalta tarkasteltavista seikoista.

23 §

Päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntää koskeva hakemus

Toiminnanharjoittajan ja ilma-aluksen käyttäjän on liitettävä päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntää koskevaan hakemukseen tarpeellinen selvitys laitoksesta tai ilma-aluksen käyttäjästä, laitoksen tai ilma-aluksen toiminnasta ja päästöjen lähteistä.

Laivayhtiön on liitettävä päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntää koskevaan hakemukseen MRV-asetuksen ja sen nojalla annettujen komission delegoitujen säädösten mukaiset tarpeelliset tiedot.

Toiminnanharjoittajan on toimitettava hakemus päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksynnästä Energiaviraston vahvistamalla lomakkeella vähintään kuusi kuukautta ennen laitoksen toiminnan suunniteltua aloittamista.

Laivayhtiön on toimitettava hakemus päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksynnästä Liikenne- ja viestintäviraston vahvistamalla tavalla viimeistään 1 päivänä huhtikuuta 2024. Jos laivayhtiön alukseen sovelletaan tätä lakia ensimmäisen kerran 1 päivän tammikuuta 2024 jälkeen, tulee hakemus toimittaa viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun alus on ensimmäisen kerran saapunut jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvaan satamaan.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Ilma-aluksen käyttäjän on toimitettava hakemus päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksynnästä Liikenne- ja viestintäviraston vahvistamalla lomakkeella vähintään neljä kuukautta ennen lentotoiminnan suunniteltua aloittamista.

Päästöjen tarkkailusuunnitelma voi koskea samalla sijaintipaikalla olevaa yhden laitoksen muodostamaa kokonaisuutta. Päästöjen tarkkailusuunnitelma voi kuitenkin erityisestä syystä koskea samalla sijaintipaikalla olevan yhden laitoksen muodostaman kokonaisuuden osaa. Jos useampi toiminnanharjoittaja on toimitannut yhteisen hakemuksen päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymistä varten, vastaavat ne päästöjen tarkkailua koskevien vaatimusten täyttämistä yhteisvastuullisesti.

Toiminnanharjoittajan, laivayhtiön ja ilma-aluksen käyttäjän on päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntää haettaessa nimettävä taho, joka vastaa yhteydenpidosta tarkkailusuunnitelman hyväksynnästä päättävään viranomaiseen.

24 §

Päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyminen

Energiaviraston on tehtävä laitosten päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymistä koskeva päätös ja Liikenne- ja viestintäviraston lentoliikenteen päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymistä koskeva päätös viimeistään kahden kuukauden kuluttua siitä, kun hakemus ja sen mahdolliset täydennykset on sille toimitettu.

Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä meriliikenteen päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymistä koskeva päätös viimeistään 6 päivänä kesäkuuta 2025. Jos aluksiin sovelletaan tätä lakia ensimmäisen kerran 1 päivän tammikuuta 2024 jälkeen, on Liikenne- ja viestintäviraston hyväksyttävä tarkkailusuunnitelma neljän kuukauden kuluessa siitä, kun alus on ensimmäisen kerran saapunut jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvaan satamaan.

Päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymisestä ja hyväksymisen edellytyksistä säädetään komission tarkkailuasetuksessa, komission CORSIA-MRV-asetuksessa, MRV-asetuksessa sekä komission MRV-asetuksen 6 artiklan nojalla hyväksymissä delegoiduissa säädöksissä.

25 §

Päästöjen tarkkailusuunnitelman muuttaminen

Toiminnanharjoittajan ja ilma-aluksen käyttäjän on ilmoitettava päästöjen tarkkailusuunnitelmaan vaikuttavasta muutoksesta ennakkoon päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyneelle viranomaiselle. Ilmoitus tulee tehdä päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyneen viranomaisen vahvistamalla lomakkeella.

Jos toiminnanharjoittajan tai ilma-aluksen käyttäjän ilmoittama muutos on komission tarkkailuasetuksen mukaisesti merkittävä, on päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyneen viranomaisen muutettava päästöjen tarkkailusuunnitelmaa koskevaa päätöstä. Jos muutos ei ole tarkkailuasetuksen mukaisesti merkittävä, on tarkkailusuunnitelman hyväksyneen viranomaisen ilmoitettava asiasta viipymättä ilmoituksen tehneelle toiminnanharjoittajalle tai ilma-aluksen käyttäjälle.

Jos komission tarkkailuasetuksessa edellytetään päästöjen tarkkailusuunnitelman muuttamista, on tarkkailusuunnitelman hyväksyneen viranomaisen kehotettava tarkkailusuunnitelman toi-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

mittanutta toiminnanharjoittajaa tai ilma-aluksen käyttäjää hakemaan päästöjen tarkkailusuunnitelman muutosta.

Toiminnanharjoittajan ja ilma-aluksen käyttäjän on toimitettava päästöjen tarkkailusuunnitelman muutoshakemus tarkkailusuunnitelman hyväksyneen viranomaisen asettamassa määräajassa.

Laivayhtiön päästöjen tarkkailusuunnitelman muuttamisesta säädetään MRV-asetuksessa sekä komission MRV-asetuksen 7 artiklan nojalla hyväksymissä delegoiduissa säädöksissä.

6 luku

Laitoksen päästölupa

26 §

Päästölupa

Lain soveltamisalaan kuuluvalla laitoksella tulee olla Energiaviraston myöntämä päästölupa. Päästölupa myönnetään toistaiseksi tai erityisistä syistä määräajaksi.

27 §

Päästölupaa koskeva hakemus

Toiminnanharjoittajan tulee hakea laitokselle päästölupaa Energiavirastolta. Hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys laitoksesta, sen toiminnasta ja päästöjen lähteistä sekä päästöjen tarkkailusuunnitelma. Lisäksi Energiavirastolle on toimitettava selvitys siitä, että laitoksen toimintaa saa harjoittaa ympäristönsuojelua koskevien säännösten nojalla.

Hakemus on toimitettava Energiaviraston vahvistamalla lomakkeella vähintään kuusi kuukautta ennen laitoksen toiminnan suunniteltua aloittamista.

Hakemuksen tarkemmasta sisällöstä voidaan säätää työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

28 §

Päästöluvan myöntämisen edellytykset

Päästöluvan myöntämisen edellytyksenä on, että laitoksen päästöjen tarkkailusuunnitelma ja päästöjen raportoimiseksi suunnitellut toimenpiteet ovat riittävät ja asianmukaiset. Lisäksi päästöluvan myöntämisen edellytyksenä on, että laitoksen toiminnanharjoittaja saa ympäristönsuojelua koskevien säännösten nojalla harjoittaa toimintaa.

Päästölupa voidaan myöntää, vaikka päätös ympäristönsuojelulain mukaisesta luvasta ei ole lainvoimainen.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

29 §

Päästöluvan myöntämistä koskeva päätös

Energiaviraston on tehtävä päästöluvan myöntämistä koskeva päätös viimeistään kahden kuukauden kuluttua siitä, kun hakemus ja sen mahdolliset täydennykset on toimitettu.

Päästölupa voi koskea samalla sijaintipaikalla olevaa yhden laitoksen muodostamaa kokonaisuutta. Päästölupa voi kuitenkin erityisesti syystä koskea samalla sijaintipaikalla olevan yhden laitoksen muodostaman kokonaisuuden osaa. Jos useampi toiminnanharjoittaja on hakenut yhteistä päästölupaa, vastaavat ne luvan velvoitteiden täyttämistä yhteisvastuullisesti. Toiminnanharjoittajien on lupaa hakiessaan nimettävä taho, joka vastaa yhteydenpidosta viranomaisiin.

Päästöluvan hyväksymispäätöksen tulee sisältää tiedot toiminnanharjoittajasta, päästöistä, laitoksen toiminnasta sekä laitoksen tuotantokapasiteetista tai laitoksen kokonaispolttoainetehosta.

30 §

Päästöluvan muuttaminen

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava ennakkoon Energiavirastolle sellaisesta laitoksen toiminnan tai kapasiteetin muutoksesta, joka voi edellyttää päästöluvan muuttamista. Ilmoitus tulee tehdä Energiaviraston vahvistamalla lomakkeella.

Energiavirasto arvioi muutoksen merkittävyyden ja, jos toiminnanharjoittajan ilmoittama muutos on merkittävä, on Energiaviraston muutettava päästölupaa koskevaa päätöstä. Jos muutos ei ole merkittävä, on Energiaviraston ilmoitettava asiasta viipymättä toiminnanharjoittajalle.

7 luku

Päästöjen tarkkailu, raportointi ja todennuttaminen

31 §

Päästöjen tarkkailua, raportointia ja todennuttamista koskeva velvoite

Toiminnanharjoittajan on tarkkailtava laitoksen, laivayhtiön aluksen ja ilma-aluksen käyttäjän lentotoiminnan päästöjä kattavasti, johdonmukaisesti, luotettavasti ja tarkasti sekä laadittava niistä päästöselvitys kultakin kalenterivuodelta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, komission tarkkailuasetuksen, MRV-asetuksen, komission CORSIA-MRV-asetuksen, hyväksytyt päästöjen tarkkailusuunnitelman sekä laitoksen päästöluvassa asetettujen ehtojen mukaisesti. Toiminnanharjoittajan, laivayhtiön ja ilma-aluksen käyttäjän on huolehdittava päästöselvityksen todennuttamisesta.

Toiminnanharjoittajan on toimitettava Energiavirastolle ja ilma-aluksen käyttäjän Liikenne- ja viestintävirastolle kunkin kalenterivuoden päästöistä laadittu päästöselvitys ja siitä annettu todentamisraportti kalenterivuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Laivayhtiön on toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle kunkin sen vastuulla olevan aluksen osalta kalenterivuoden päästöistä laadittu päästöselvitys ja siitä annettu todentamisraportti

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

sekä yhtiötason yhdistetyt päästötiedot. Mainitut asiakirjat ja tiedot on toimitettava kalenterivuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä vuodesta 2025 alkaen.

Ilma-aluksen käyttäjän on vuoden 2025 alusta lukien tarkkailtava lentoliikenteen muiden päästöjen kuin hiilidioksidipäästöjen vaikutuksia ja raportoitava niistä vuosittain Liikenne- ja viestintävirastolle päästökauppadirektiivin 14 artiklan 5 kohdan nojalla annetun komission täytäntöönpanoasetuksen mukaisesti.

32 §

Lentoliikennettä koskevien tietojen julkaiseminen

Euroopan komissio julkaisee vuosittain päästökauppadirektiivin 14 artiklan 6 kohdassa säädetty lentoliikennettä koskevat tiedot, jotka on komissiolle tai jäsenvaltiolle toimitettu komission päästöjen tarkkailuasetuksen tai CORSIA-MRV-asetuksen nojalla.

Ilma-aluksen käyttäjä voi pyytää Liikenne- ja viestintävirastolta, ettei 1 momentissa tarkoitettuja tietoja julkaista käyttäjäkohtaisesti, jos ilma-aluksen käyttäjä katsoo lentotoimintansa täyttävän päästökauppadirektiivin 14 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuja kriteereitä. Pyynnössä on perusteltava, miksi tietojen julkaisu voisi aiheuttaa ilma-aluksen käyttäjälle taloudellista vahinkoa. Liikenne- ja viestintävirasto voi pyynnön arvioituaan esittää komissiolle, että 1 momentissa tarkoitettuja tietoja tai osa niistä julkaistaisiin yleisemmällä tasolla. Komissio tekee lopullisen päätöksen 1 momentissa tarkoitettujen tietojen julkaisemisesta.

33 §

Tieliikenteen, rakennusten ja muiden toimialojen päästökauppajärjestelmän raportointivelvoite

Säännellyn yhteisön tulee raportoida Energiavirastolle vuoden 2024 jaeltujen 12 §:ssä tarkoitettujen polttoaineiden päästötiedot vuoden 2025 huhtikuun loppuun mennessä komission tarkkailuasetuksen mukaisesti.

34 §

Kestävyyden osoittaminen

Jos toiminnanharjoittaja ilmoittaa päästöselvityksessä laitoksen kokonaispäästöjen laskennassa polttoon käytettyjen bionesteiden tai biomassapolttoaineiden päästöiksi nollan, on bionesteiden ja biomassapolttoaineiden täytettävä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetussa laissa (393/2013) säädetyt kestävyyskriteerit ja toiminnanharjoittajan on osoitettava tämä mainitun lain mukaisesti. Bionesteellä ja biomassapolttoaineella tarkoitetaan mainitussa laissa tarkoitettua bionestettä ja biomassapolttoainetta.

Jos laivayhtiö tai ilma-aluksen käyttäjä ilmoittaa päästöselvityksessä aluksen tai ilma-aluksen kokonaispäästöjen laskennassa aluksessa tai ilma-aluksessa käytettyjen biopolttoaineiden tai biokaasujen päästöiksi nollan, tulee näiden polttoaineiden täyttää biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetussa laissa säädetyt kestävyyskriteerit ja laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän on osoitettava tämä mainitun lain mukaisesti.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Jos ilma-aluksen käyttäjä ilmoittaa päästöselvityksessään uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa vetyä käyttävien muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden päästöiksi nollan, on polttoaineen täytettävä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetussa laissa säädetyt kestävyyskriteerit ja ilma-aluksen käyttäjän on osoitettava tämä mainitun lain mukaisesti.

35 §

Päästömäärän arviointi virhetilanteessa

Energiaviraston on arvioitava virheellisen tai puutteellisen tarkkailun tai todentamisen vaikutus laitoksen päästöjen kokonaismäärään ja Liikenne- ja viestintäviraston laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän päästöjen kokonaismäärään, jos laitoksen, laivayhtiön taikka ilma-aluksen käyttäjän päästöjen tarkkailussa, päästöselvityksen laadinnassa ja toimittamisessa tai päästöselvityksen todentamisessa ei ole noudatettu 31 §:ssä säädetyjä vaatimuksia. Päästömäärän arvioinnista säädetään komission tarkkailuasetuksessa ja MRV-asetuksen nojalla annetuissa säädöksissä.

36 §

Asetuksenantovaltuutus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 31 §:n 1 momentissa tarkoitettua päästöjen tarkkailusta ja päästöistä laadittavasta selvityksestä.

8 luku

Toiminnanharjoittajan, laivayhtiön ja ilma-aluksen käyttäjän toiminnan muutos

37 §

Toiminnanharjoittajan vaihtuminen

Jos päästöluvan saaneen toiminnanharjoittajan tilalle tulee toinen toiminnanharjoittaja, on viimeksi mainitun ilmoitettava asiasta Energiavirastolle ennakkoon tai viimeistään viipymättä toiminnanharjoittajan vaihduttua. Ilmoituksen johdosta Energiaviraston on tehtävä päätös päästöluvan, päästöjen tarkkailusuunnitelman ja tarvittaessa ilmaisaon tarkkailumenetelmäsuunnitelman siirtämisestä uudelle toiminnanharjoittajalle. Päätös on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun ilmoitus ja tarpeelliset selvitykset on toimitettu Energiavirastolle, tai toiminnanharjoittajien sopimasta myöhemmästä toiminnanharjoittajan vaihtumisen ajankohdasta.

Jos päästöluvan sisältyvästä laitoksen toiminnasta ainoastaan osa siirtyy 1 momentissa tarkoitettulle toiselle toiminnanharjoittajalle, sovelletaan päästöluvan myöntämistä ja muuttamista sekä päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymistä ja muuttamista koskevia säännöksiä. Energiaviraston on ilmoituksen johdosta tehtävä päätös luvan myöntämisestä ja muuttamisesta sekä päätös päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksymisestä ja muuttamisesta 30 päivän kuluessa siitä, kun

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

ilmoitus ja tarpeelliset selvitykset ja suunnitelmat on toimitettu viranomaiselle, tai toiminnanharjoittajien sopimasta myöhemmästä toiminnanharjoittajan vaihtumisen ajankohdasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu toinen toiminnanharjoittaja vastaa määräysvallassaan olevan laitoksen osalta kaikista toiminnanharjoittajalle tässä laissa säädettyistä velvollisuuksista sekä Energiaviraston määräämien lupaehtojen ja päästöjen tarkkailua koskevien vaatimusten täyttämistä siitä alkaen, kun päästölupa ja päästöjen tarkkailusuunnitelma on siirretty taikka päästölupa on myönnetty ja päästöjen tarkkailusuunnitelma hyväksytty.

38 §

Laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän vaihtuminen

Jos aluksen laivayhtiö tai ilma-aluksen käyttäjä vaihtuu, on uuden laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän viipymättä ilmoitettava asiasta Liikenne- ja viestintävirastolle. Ilmoituksen johdosta Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä päätös päästöjen tarkkailusuunnitelman siirtämisestä uudelle ilma-aluksen käyttäjälle.

Uusi laivayhtiö vastaa vastuullaan olevien alusten osalta 14 §:ssä ja MRV-asetuksessa säädettyistä velvollisuuksista MRV-asetuksen II luvun mukaisesti.

Uusi ilma-aluksen käyttäjä vastaa vastuullaan olevien ilma-alusten osalta 15 §:ssä säädettyistä velvollisuuksista ja päästöjen tarkkailua koskevien vaatimusten täyttämistä siitä alkaen, kun päästöjen tarkkailusuunnitelma on tarkistettu taikka päästöjen tarkkailusuunnitelma hyväksytty.

39 §

Toiminnanharjoittajan, laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän konkurssi

Toiminnanharjoittajan, laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän konkurssiin asettamisen jälkeen konkurssipesä vastaa laitoksen osalta 13 §:n 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista velvoitteista, laivayhtiön osalta 14 §:n 1 ja 3 kohdassa tarkoitetuista velvoitteista ja ilma-aluksen käyttäjän osalta 15 §:n 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista velvoitteista. Konkurssipesän on lisäksi toimitettava toiminnanharjoittajan osalta Energiavirastolle tai ilma-aluksen käyttäjän ja laivayhtiön osalta Liikenne- ja viestintävirastolle 31 §:n mukaisesti laadittu ja todennettu erillinen selvitys siitä, miltä osin edellisen kalenterivuoden päästöt ovat syntyneet konkurssiin asettamisen jälkeen.

Konkurssipesä on velvollinen palauttamaan toiminnanharjoittajan, ilma-aluksen käyttäjän tai laivayhtiön konkurssiin asettamisen jälkeen syntyneitä todennettuja päästöjä vastaavan määrän päästöoikeuksia 73 §:n mukaisesti.

Konkurssipesän hoitajan on ilmoitettava toiminnanharjoittajan konkurssiin asettamisesta Energiavirastolle ja ilma-aluksen käyttäjän tai laivayhtiön konkurssiin asettamisesta Liikenne- ja viestintävirastolle 30 päivän kuluessa konkurssin alkamisesta.

40 §

Laitoksen päästöluvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelmapäätöksen peruuttaminen

Laitoksen katsotaan lopettaneen toimintansa komission ilmaisjakoasetuksessa säädettyissä tilanteissa. Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava laitoksen toiminnan lopettamisesta Energiavi-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

rastolle välittömästi toiminnan lopettamisen jälkeen. Kahden tai useamman laitoksen yhdistymisestä ja laitoksen toimintaa koskevan ympäristöluvan raukeamisesta ympäristönsuojelulain 88 §:n perusteella tai ympäristöluvan peruuttamisesta ympäristönsuojelulain 93 §:n perusteella on ilmoitettava Energiavirastolle viipymättä, kuitenkin viimeistään sen kalenterivuoden loppuun mennessä, jolloin laitosten yhdistyminen on tapahtunut tai ympäristölupa on rauennut tai peruutettu.

Energiaviraston on peruutettava päästölupa, jos:

- 1) laitoksen toimintaa koskeva ympäristölupa on rauennut ympäristönsuojelulain 88 §:n perusteella tai ympäristölupa on peruutettu ympäristönsuojelulain 93 §:n perusteella;
- 2) laitos on lopettanut toimintansa 1 momentissa tarkoitetulla tavalla;
- 3) kyseinen päästölupa kahden tai useamman laitoksen yhdistyessä yhdistetään osaksi voimaan jäävää päästölupaa;
- 4) laitokseen ei sovelleta tätä lakia 6 §:n 1 momentin 4 kohdan perusteella.

Energiavirasto voi peruuttaa päästöluvan, jos:

- 1) luvanhaltija on olennaisesti rikkonut päästöoikeuksien vuosittaista palauttamista tai päästöjen tarkkailua, ilmoittamista ja todentamista koskevia velvoitteitaan eikä Energiaviraston kehotuksesta huolimatta ole täyttänyt velvoitteitaan;
- 2) luvanhaltija ei Energiaviraston kehotuksesta huolimatta ole ilmoittanut laitoksen laajennuksesta, toiminnan lopettamisesta tai vähentämisestä taikka muista toiminnan muutoksista tai päästöjen tarkkailua koskevista muutoksista, jotka voivat edellyttää päästöluvan tai päästöjen tarkkailusuunnitelman muuttamista.

Päästöluvan peruuttamista koskevan asian voi panna vireille toiminnanharjoittaja tai Energiavirasto. Jos laitoksen päästölupa peruutetaan, peruutetaan myös laitoksen päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntä.

Energiaviraston on peruutettava jätteenpolttolaitoksen päästöjen tarkkailusuunnitelma, jos 2 momentin edellytykset täyttyvät.

9 luku

Päästöoikeuksien kokonaismäärä ja liikkeelle laskeminen

41 §

Päästöoikeuksien kokonaismäärä

Päästöoikeuksien Euroopan unionin laajuinen kokonaismäärä vastaa päästökaupan soveltamisalaan sisällytettyjen kasviuonekaasupäästöjen enimmäismäärää soveltamisalaan kuuluvilla laitosten, meriliikenteen ja lentoliikenteen aloilla.

Liikkeelle laskettavien päästöoikeuksien kokonaismäärää vähennetään vuosittain lineaarisen vähennyskertoimen mukaisesti.

Päästöoikeuksien kokonaismäärän vahvistamisesta ja julkaisemisesta säädetään päästökauppadirektiivin 9 artiklassa. Päästöoikeuksien kokonaismäärän tarkistamisesta säädetään päästökauppadirektiivin 9 a artiklassa.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

42 §

Päästöoikeuksien liikkeelle laskeminen

Päästöoikeudet lasketaan liikkeelle huutokauppaamalla, jollei niitä:

- 1) jaeta maksutta;
- 2) siirretä markkinavakausvarantoon;
- 3) mitätöidä päästökauppadirektiivin 3 g b artiklan mukaisesti tapauksessa, jossa vuosina 2024 ja 2025 palautettujen päästöoikeuksien määrä on pienempi kuin meriliikenteen todennetut päästöt;
- 4) mitätöidä päästökauppadirektiivin 12 artiklan 3 -e kohdan mukaisesti tapauksessa, jossa jääluokitellun aluksen palauttamien päästöoikeuksien määrä on pienempi kuin aluksen todennetut päästöt;
- 5) mitätöidä jäsenvaltion toimesta, jos sähköntuotantokapasiteettia suljetaan kyseisen jäsenvaltion alueella;
- 6) mitätöidä jäsenvaltion toimesta päästökaupan ulkopuolisen sektorin päästövähennyssitoumusten täyttämiseksi.

43 §

Suomen osuus päästöoikeuksien kokonaismäärästä

Suomen osuus huutokaupattavien päästöoikeuksien kokonaismäärästä määräytyy päästökauppadirektiivin 3 d artiklan 1 kohdan ja 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Suomen osuutta huutokaupattavien päästöoikeuksien kokonaismäärästä alennetaan, jos valtioneuvosto päättää mitätöidä päästöoikeuksia päästökaupan ulkopuolisen sektorin päästövähennyssitoumuksen täyttämiseksi tai mitätöidä päästöoikeuksia sähköntuotantokapasiteetin sulkemisen seurauksena.

44 §

Päästöoikeuksien huutokauppaaminen

Suomen osuus huutokaupattavien päästöoikeuksien kokonaismäärästä huutokaupataan Euroopan komission ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden yhteisesti valitseman huutokaupapaikan kautta. Energiavirasto huutokaupaa Suomen osuuden huutokaupattavista päästöoikeuksista. Huutokaupapaikka vastaa huutokauppojen järjestämisestä. Huutokauppojen toteuttamisesta sekä luonnollisen ja oikeushenkilön osallistumisoikeudesta säädetään huutokauppa-asetuksessa.

Energiavirasto vastaanottaa Suomelle kuuluvat huutokauppatulot ja tulouttaa saadut tulot valtiolle.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

45 §

Huutokauppatulojen käyttö

Suomelle kuuluvat huutokauppatulot tai niitä vastaava summa tulee käyttää liitteessä IV mainittuihin toimiin.

Tulojen tai niitä vastaavan summan käytöstä tulee raportoida vuosittain Euroopan komissiolle.

10 luku

Toiminnanharjoittajille päästökauppakaudella 2021–2030 maksutta jaettavat päästöoikeudet

46 §

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakoperusteet

Päästöoikeuksia myönnetään maksutta laitosten toiminnanharjoittajille päästökauppadirektiivin 10 a artiklan mukaan lasketusta määrästä seuraavia toimialoja tai niiden osia koskevia jakoperusteita noudattaen:

1) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY täydentämisestä niiden toimialojen ja toimialojen osien määrittämisen osalta, joiden katsotaan olevan alttiita hiilivuodon riskille vuosina 2021–2030 annetun komission delegoidun päätöksen (EU) 2019/708 mukaisilla hiilivuotoriskille alttiilla toimialoilla tai niiden osilla tapahtuvalle tuotannolle täysimääräisesti;

2) komission ilmaisjakoasetuksessa määritellylle kaukolämmön tuotannolle 30 prosenttia;

3) muille kuin 1 ja 2 kohdan mukaisilla toimialoilla tai niiden osilla tapahtuvalle tuotannolle 30 prosenttia vuosina 2021–2025; vuodesta 2026 alkaen osuutta vähennetään vuosittain tasaosuuksin siten, että vuonna 2030 päästöoikeuksia ei myönnetä maksutta;

4) sähköntuotannolle ainoastaan vakiintuneessa laitoksessa prosessikaasuista tuotettuun sähköön;

5) hiilidioksidin talteenottolaitoksille, kuljetusputkistoille ja varastointilaitoksille ainoastaan komission ilmaisjakoasetuksessa määritellylle kaukolämmön tuotannolle 30 prosenttia 31 päivään joulukuuta 2025.

Edellä 1 momentissa säädetyn lisäksi hiilidioksidipäästöjen säätömekanismin perustamisesta rajalle annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/956 liitteessä 1 määriteltyjen tuotteiden tuotannolle myönnetään päästöoikeuksia maksutta 97,5 prosenttia vuonna 2026, 95 prosenttia vuonna 2027, 90 prosenttia vuonna 2028, 77,5 prosenttia vuonna 2029 ja 51,5 prosenttia vuonna 2030.

47 §

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien laskenta

Laitokselle maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrä lasketaan Euroopan komission kyseiselle jakokaudelle määrittämiä ja hyväksymiä vertailuarvoja käyttäen.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Jos laitoksille maksutta jaettavien päästöoikeuksien yhteen laskettu määrä saavuttaa jakokaudella sallitun enimmäismäärän, on laitoksille jaettavaa määrää mukautettava päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 5 kohdan mukaisesti monialaisella korjauskertoimella. Kullekin laitokselle maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrää mukautetaan yhdenmukaisesti monialaisella korjauskertoimella, ellei laitosta ole mainitun lainkohdan mukaisesti vapautettu mukautuksesta.

Yhteistuotannolla tapahtuvalle lämmön tai jäähdytyksen tuotannolle laskettavaa päästöoikeuksien määrää alennetaan 31 päivään joulukuuta 2025 lineaarisella vähennyskertoimella lukuun ottamatta vuosia, joina päästöoikeuksien määrää mukautetaan monialaisella korjauskertoimella.

Päästöoikeuksien määrän laskennasta säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa ja komission ilmaisjaon mukautussäädöksessä.

48 §

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrän alentaminen jakokaudella 2026–2030

Vakiintuneelle laitokselle myönnettävien päästöoikeuksien määrää vähennetään 20 prosentilla, jos toiminnanharjoittaja, jota koskee energiategokkuuslain (1429/2014) 6 §:n mukainen velvoite tehdä pakollinen yrityksen energiakatselmus tai jolla pakollisen energiakatselmuksen sijasta on käytössä mainitun lain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu sertifioitu energianhallintajärjestelmä, ei ole toteuttanut energiakatselmuksesta tehtävän raportin tai energianhallintajärjestelmän suosituksia. Päästöoikeuksien määrää ei kuitenkaan vähennetä, jos toiminnanharjoittaja osoittaa komission ilmaisjakoasetuksen 22 a artiklassa säädettyjen edellytysten täyttyvän.

Vakiintuneelle laitokselle myönnettävien päästöoikeuksien määrää vähennetään 20 prosentilla, jos toiminnanharjoittaja, jota koskee päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 1 kohdan viidennessä alakohdassa säädetty velvoite tehdä mainitun direktiivin 10 b artiklan 4 kohdassa tarkoitettu ilmastoneutraaliussuunnitelma, ei toimita ilmastoneutraaliussuunnitelmaa Energiavirastolle komission ilmaisjakoasetuksessa säädettyssä ajassa. Päästöoikeuksien määrää vähennetään myös, jos komission ilmaisjakoasetuksen 22 b artiklassa tai ~~Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY~~ päästökauppadirektiivin soveltamissäännöistä päästöoikeuksien maksutta tapahtuvaan jakoon tarvittavien ilmastoneutraaliussuunnitelmien sisällön ja muodon osalta annetussa **komission täytäntöönpano**asetuksessa säädettyt muut edellytykset eivät täyty.

Edellä 1 ja 2 momentin perusteella tehtävä päästöoikeuksien määrän yhteenlaskettu vähennys on enintään 20 prosenttia.

Jos toiminnanharjoittaja osoittaa toteuttaneensa 1 momentissa tarkoitettut suositukset maksutta jaettavien päästöoikeuksien myöntämistä koskevan päätöksen antamisen jälkeen, päästöoikeuksien määrää ei vähennetä suositusten toteuttamista seuraavasta kalenterivuodesta alkaen.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmastoneutraaliussuunnitelman toimittamisesta, hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymistä koskevasta päätöksestä.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

49 §

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien hakeminen

Toiminnanharjoittajan on toimitettava laitosta koskeva hakemus maksutta jaettavista päästöoikeuksista liitteineen Energiavirastolle. Laitoksella tulee olla päästölupa ennen hakemuksen toimittamista.

Vakiintuneen laitoksen jakokautta 2026–2030 koskeva hakemus on toimitettava viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2024. Energiavirasto voi komission ilmaisjakoasetuksen nojalla tehdä päästökseen määräajan pidentämisestä enintään 28 päivään kesäkuuta 2024.

Vakiintuneen laitoksen, jolle on myönnetty päästölupa 30 päivän huhtikuuta 2024 jälkeen ja joka aloittaa toimintansa viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2024, on toimitettava jakokautta 2026–2030 koskeva hakemus viimeistään 28 päivänä kesäkuuta 2024.

Uutta osallistujaa koskevan hakemuksen toimittamisen määräajasta säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa.

Toiminnanharjoittajien, joilla on yhteinen päästölupa tai jotka ovat hakeneet päästölupaa yhdessä, on toimitettava yhteinen hakemus maksutta jaettavista päästöoikeuksista.

Hakemukseen liitettävistä asiakirjoista, tiedoista ja tietojen todentamisesta säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa ja komission todentamisasetuksessa. Hakemukseen liitettävät asiakirjat ja tiedot on toimitettava Energiaviraston vahvistamalla lomakkeella.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asiakirjojen ja tietojen sisällöstä ja todentamisesta sekä uuden osallistujan hakemuksen toimittamisen määräajasta ja hakumenettelystä.

50 §

Päätös alustavasta päästöoikeusmäärästä

Energiavirasto tekee päätöksen vakiintuneen laitoksen toiminnanharjoittajalle maksutta myönnettävien päästöoikeuksien alustavasta määrästä. Päätöksen edellytyksenä on, että Euroopan komissio ei ole hylännyt laitoksen merkitsemistä niiden laitosten luetteloon, jolle myönnetään päästöoikeuksia maksutta.

Energiavirasto tekee päätöksen sen jälkeen, kun komissio on hyväksynyt päästöoikeusmäärien laskennassa käytettävät vertailuarvot.

51 §

Päätös päästöoikeuksien myöntämisestä

Energiavirasto tekee päätöksen vakiintuneen laitoksen toiminnanharjoittajalle ja uudelle osallistujalle maksutta myönnettävien päästöoikeuksien määrästä.

Energiavirasto tekee päätöksen vakiintuneen laitoksen toiminnanharjoittajalle sen jälkeen, kun Euroopan komissio on antanut päätöksen kyseisen jakokauden kuhunkin vuoteen sovellettavasta monialaisesta korjauskertoimesta.

Energiavirasto muuttaa myönnettävää päästöoikeuksien määrää, jos päästökauppadirektiiviin tai sen nojalla annettaviin komission säädöksiin tehtävät muutokset tätä edellyttävät.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

52 §

Maksutta jaettavaan päästöoikeuksiin liittyvä tarkkailuvelvoite

Toiminnanharjoittajan, joka hakee tai jolle myönnetään maksutta jaettavia päästöoikeuksia, on tarkkailtava niiden myöntämisen perusteena olevia tietoja. Tietojen tarkkailusta säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa.

Toiminnanharjoittajan on laadittava tarkkailumenetelmäsuunnitelma laitoksen toimintaa koskevasta tarkkailusta. Tarkkailumenetelmäsuunnitelman sisällöstä säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen tarkkailusta.

53 §

Tarkkailumenetelmäsuunnitelman hyväksyminen

Toiminnanharjoittajan on toimitettava tarkkailumenetelmäsuunnitelma Energiavirastolle hyväksyttäväksi. Tarkkailumenetelmäsuunnitelma on toimitettava Energiaviraston vahvistamalla lomakkeella. Energiavirasto tekee päätöksen tarkkailumenetelmäsuunnitelman hyväksymisestä. Tarkkailumenetelmäsuunnitelman toimittamisen aikataulusta ja hyväksymisen edellytyksistä säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa.

54 §

Tarkkailumenetelmäsuunnitelman muuttaminen

Toiminnanharjoittajan on muutettava tarkkailumenetelmäsuunnitelmaa komission ilmaisjakoasetuksessa säädettyjen ehtojen täytyessä.

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava muutoksesta ennakkoon Energiavirastolle. Jos toiminnanharjoittajan ilmoittama muutos on komission ilmaisjakoasetuksen mukaisesti merkittävä, on Energiaviraston muutettava tarkkailumenetelmäsuunnitelmaa koskevaa päätöstä. Jos muutos ei ole komission ilmaisjakoasetuksen mukaisesti merkittävä, on Energiaviraston ilmoitettava asiasta viipymättä toiminnanharjoittajalle.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettusta tarkkailumenetelmäsuunnitelman muuttamisesta.

55 §

Raportointi ja toiminnan muutosten ilmoittaminen

Toiminnanharjoittajan on laadittava vuosittain raportti laitoksen tuotantoa koskevista tiedoista komission ilmaisjaon mukautussäädöksessä edellytetyllä tavalla ja huolehdittava raportin todentamisesta.

Kutakin kalenterivuotta koskeva raportti on toimitettava Energiavirastolle seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava ennakoon Energiavirastolle myös muusta maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrään vaikuttavasta laitoksen toiminnan muutoksesta komission ilmaisjakoasetuksessa ja komission ilmaisjaon mukautussäädöksessä edellytetyllä tavalla.

56 §

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrän muuttaminen

Energiavirasto tekee päätöksen laitoksen toiminnanharjoittajalle maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrän muuttamisesta, jos laitoksen tai sen osan tuotantotaso on muuttunut komission ilmaisjakoasetuksessa ja komission ilmaisjaon mukautussäädöksessä tarkoitetulla tavalla tai jos laitoksen tai sen osan toiminnassa on tapahtunut jokin muu päästöoikeuksien määrään vaikuttava muutos.

57 §

Yhdistyminen ja jakautuminen

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava tiedot laitosten yhdistymisestä ja laitoksen jakautumisesta Energiavirastolle. Tietojen ilmoittamisesta säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa.

Energiavirasto tekee päätöksen yhdistyneelle laitokselle tai jakautuneille laitoksille maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrästä.

58 §

Maksutta jaettavista päästöoikeuksista luopuminen

Luopuakseen maksutta jaettavista päästöoikeuksista on toiminnanharjoittajan toimitettava hakemus Energiavirastolle. Oikeudesta osittain tai kokonaan luopua maksutta jaettavista päästöoikeuksista säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa.

Energiavirasto tekee päätöksen päästöoikeusmäärän muuttamisesta 1 momentissa tarkoitetun hakemuksen perusteella. Toiminnanharjoittajalla ei ole oikeutta perua hakemusta saman jakokauden aikana.

59 §

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien kirjaaminen

Energiavirasto kirjaa vuosittain kesäkuun loppuun mennessä päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaisen määrän päästöoikeuksia päästöluvan haltijan unionin rekisterissä olevalle laitoksen tilille.

Jos laitos on lopettanut toimintansa, ei laitoksen tilille saa kirjata päästöoikeuksia. Ehdoista, joiden täytyessä laitoksen katsotaan lopettaneen toimintansa, ja päästöoikeuksien kirjaamisen lopettamisesta säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa. Energiavirasto tekee päätöksen päästöoikeuksien kirjaamisen lopettamisesta.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Jos laitos keskeyttää toimintansa toistaiseksi, voi Energiavirasto keskeyttää päästöoikeuksien myöntämispäätöksen mukaisen vuosittain kirjattavan päästöoikeusmäärän kirjaamisen. Keskeyttämisestä säädetään komission ilmaisjakoasetuksessa. Energiavirasto tekee päätöksen päästöoikeuksien kirjaamisen keskeyttämisestä.

60 §

Muutetun päästöoikeusmäärän kirjaaminen

Jos laitokselle maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrä alenee 56 §:ssä tarkoitetun muutoksen seurauksena eikä mainitussa pykälässä tarkoitettua päätöstä alennetusta päästöoikeusmäärästä ole mahdollista tehdä kesäkuun loppuun mennessä, kirjaa Energiavirasto 59 §:ssä säädetyn esitämättä kyseisenä vuonna laitokselle maksutta jaettavat päästöoikeudet kyseisen laitoksen tilille mahdollisimman pian sen jälkeen, kun päätös alentuneesta päästöoikeusmäärästä on tehty.

Jos laitokselle maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrä kasvaa 56 §:ssä tarkoitetun muutoksen seurauksena eikä mainitussa pykälässä tarkoitettua päätöstä kasvaneesta päästöoikeusmäärästä ole mahdollista tehdä kesäkuun loppuun mennessä, voi Energiavirasto, jos se komission ilmaisjaon mukautussäädöksen nojalla on mahdollista, kirjata laitoksen tilille voimassa olevan päätöksen mukaisen määrän maksutta jaettavia päästöoikeuksia kesäkuun loppuun mennessä ja tilille kirjatun ja kasvaneen päästöoikeusmäärän erotuksen mahdollisimman pian sen jälkeen, kun päätös lisääntyneestä päästöoikeusmäärästä on tehty.

61 §

Päästöoikeuksien kirjaaminen toiminnanharjoittajan vaihtuessa

Laitoksen toiminnanharjoittajan vaihtuessa laitokselle myönnetty vuosittain kirjattavat päästöoikeudet kirjataan uuden toiminnanharjoittajan unionin rekisterissä olevalle laitoksen tilille siitä alkaen, kun Energiavirasto on tehnyt päätöksen päästöluvan, tarkkailusuunnitelman ja tarkkailumenetelmäsuunnitelman siirtämisestä uudelle toiminnanharjoittajalle.

62 §

Päästöoikeuksien takaisin luovuttaminen ja takaisinperintä

Toiminnanharjoittajan, jonka unionin rekisterissä olevalle tilille on kirjattu päästöoikeuksia enemmän kuin sille komission ilmaisjakopäätökseen komission ilmaisjakoasetuksen tai komission ilmaisjaon mukautussäädöksen mukaan kuuluu, tulee Energiaviraston kehotuksesta luovuttaa viipymättä takaisin liikaa jaettua päästöoikeusmäärää vastaava määrä päästöoikeuksia.

Energiaviraston on päätöksellään määrättävä liikaa jaetut päästöoikeudet takaisinperittäväksi, jos toiminnanharjoittaja on jättänyt luovuttamatta takaisin päästöoikeuksia. Energiavirasto voi kuitata takaisinperittäväksi määrättyt päästöoikeudet toiminnanharjoittajalle maksutta jaettavasta päästöoikeusmäärästä.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

63 §

Takaisinperinnän määräaika ja vanhentumisaika

Energiaviraston on tehtävä maksutta jaettavien päästöoikeuksien takaisinperintää koskeva päätös viipymättä sen jälkeen, kun sen tietoon on tullut, että toiminnanharjoittajalle on jaettu liikaa päästöoikeuksia eikä toiminnanharjoittaja ole noudattanut kehotusta luovuttaa niitä viipymättä takaisin.

Päästöoikeuksien takaisinperintään ei saa enää ryhtyä, kun kymmenen vuotta on kulunut päästöoikeuksien kirjaamisesta.

Päästöoikeuksien takaisinperinnässä noudatettavasta menettelystä ja määräajoista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

11 luku

Ilma-alusten käyttäjille maksutta jaettavat päästöoikeudet

64 §

Maksutta jaettavien lentoliikenteen päästöoikeuksien jakoperusteet

Ilma-alusten käyttäjille maksutta jaettavien päästöoikeuksien laskennallinen osuus lentoliikenteen päästöoikeuksien kokonaismäärästä on 85 prosenttia vuosina 2024 ja 2025, mistä määrästä huutokaupattavaksi siirretään 25 prosenttia vuonna 2024 ja 50 prosenttia vuonna 2025. Vuodesta 2026 lähtien ilma-alusten käyttäjille jaetaan maksuttomia päästöoikeuksia ainoastaan 65 §:ssä tarkoitetun kestävien lentopolttoaineiden käytön perusteella.

65 §

Kestävien lentopolttoaineiden käytöstä maksutta jaettavat päästöoikeudet

Ilma-aluksen käyttäjä voi päästökauppadirektiivin 3 c artiklan 6 kohdan mukaisesti vuoden 2030 loppuun saakka hakea vuosittain maksutta jaettavia lentoliikenteen päästöoikeuksia edeltävän vuoden kestävien lentopolttoaineiden käytön perusteella. Maksutta jaettavat päästöoikeudet vähennetään huutokaupattavien päästöoikeuksien määrästä.

Euroopan komissio julkaisee vuosittain edellisen vuoden tiedot fossiilisen lentopolttoaineen ja kestävien lentopolttoaineiden hintaerosta sekä antaa tarkemmat säännökset polttoaineiden hintaerojen laskennasta ja päästöoikeuksien jakamisesta.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

66 §

Maksutta jaettavien lentoliikenteen päästöoikeuksien hakeminen

Maksutta jaettavia päästöoikeuksia koskeva 64 §:ssä tarkoitettu hakemus tehdään toimittamalla maaliskuun 2024 loppuun mennessä Liikenne- ja viestintävirastolle selvitys ilma-aluksen käyttäjän tämän lain soveltamisalaan kuuluvien edeltävän vuoden lentojen päästöistä.

Maksutta jaettavia lentoliikenteen päästöoikeuksia koskeva 65 §:ssä tarkoitettu hakemus tehdään toimittamalla kunkin vuoden maaliskuun loppuun mennessä Liikenne- ja viestintävirastolle 1 momentissa tarkoitettu päästöselvitys. Hakemuksessa on lisäksi huomioitava päästökauppadirektiivin 3 c artiklan 6 kohdan sekä sen nojalla annettujen säännösten tarkemmat kestävien lentopolttoaineiden käyttöön liittyvät määräykset.

67 §

Päätös maksutta jaettavien lentoliikenteen päästöoikeuksien myöntämisestä

Liikenne- ja viestintävirasto tekee päätöksen ilma-aluksen käyttäjälle maksutta jaettavien lentoliikenteen päästöoikeuksien määrästä viipymättä saatuaan tiedot Euroopan komission kullekin vuodelle vahvistamista huutokaupattavien sekä maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrästä.

Liikenne- ja viestintävirasto tekee päätöksen 65 §:n 1 momentissa tarkoitettujen maksutta jaettavien lentoliikenteen päästöoikeuksien määrästä viipymättä saatuaan Euroopan komission julkaisemat tiedot edellisen vuoden fossiilisen lentopolttoaineen ja kestävien lentopolttoaineiden hintaerosta sekä muut 65 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöksenteossa tarvittavat tiedot.

68 §

Maksutta jaettavien lentoliikenteen päästöoikeuksien kirjaaminen

Energiavirasto kirjaa 64 §:n perusteella maksutta jaettujen lentoliikenteen päästöoikeuksien määrän ilma-aluksen käyttäjän päästöoikeustilille kunkin vuoden kesäkuun loppuun mennessä.

Energiavirasto kirjaa 65 §:n perusteella maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrän ilma-aluksen käyttäjän päästöoikeustilille viipymättä saatuaan tiedon Liikenne- ja viestintäviraston 67 §:n 2 momentissa tarkoitetusta päätöksestä.

Jos ilma-aluksen käyttäjän organisaatiolle myönnetty lentotoimintalupa tai liikennelupa ei ole enää voimassa tai jos ilma-aluksen käyttäjä on 100 §:n mukaisesti Euroopan komission päätöksellä määrätty toimintakieltoon taikka jos ilma-aluksen käyttäjä lopettaa tämän lain soveltamisalaan kuuluvan ilmailutoiminnan, Energiavirasto ei saa kirjata päästöoikeuksia ilma-aluksen käyttäjän päästöoikeustilille. Liikenne- ja viestintäviraston on viipymättä ilmoitettava Energiavirastolle tässä momentissa tarkoitetusta esteestä päästöoikeuksien kirjaamiselle.

Ilma-aluksen käyttäjän vaihtuessa uuden ilma-aluksen käyttäjän on viipymättä ilmoitettava vaihdoksesta Liikenne- ja viestintävirastolle ja Energiavirastolle, joka kirjaa vuosittaiset päästöoikeudet uuden ilma-aluksen käyttäjän rekisterissä olevalle päästöoikeustilille.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

12 luku

Unionin rekisteri

69 §

Unionin rekisterin ylläpito

Unionin rekisterissä päästöoikeuksien hallussapidosta, siirtämisestä ja mitätöinnistä pidetään tarkkaa tilinpitoa. Energiavirasto toimii komission rekisteriasetuksen mukaisena unionin rekisterin kansallisena valvojana ja vastaa maksutta jaettavien päästöoikeuksien vuosittaisesta kirjaamisesta. Energiavirasto voi antaa rekisterin kansallisten toimintojen hallinnointiin liittyviä tehtäviä ulkopuolisen hoidettavaksi.

Unionin rekisteri toimii myös Kioton pöytäkirjan mukaisista päästöyksiköistä kirjaa pitävänä kansallisena rekisterinä, ellei komission rekisteriasetuksessa toisin säädetä. Energiavirasto toimii Kioton pöytäkirjan mukaisen rekisterin valvojana.

Unionin rekisterin perustamisesta ja ylläpidosta, rekisterin keskusvalvojan ja kansallisten valvojen tehtävistä sekä rekisterin toiminnoista säädetään komission rekisteriasetuksessa. Rikostorjuntaan sekä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäisyyn unionin rekisterissä sovelletaan komission rekisteriasetusta ja siinä viitattuja rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ja komission direktiivin 2006/70/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/849 säännöksiä.

70 §

Unionin rekisterin yhteys komission rekisterijärjestelmään

Unionin rekisterin kansalliset toiminnot ovat yhteydessä komission ylläpitämään rekisterijärjestelmään, joka tekee automaattisia tarkastuksia järjestelmän tapahtumista sen varmistamiseksi, että maksutta jaettavien päästöoikeuksien vuosittaisessa kirjaamisessa sekä päästöoikeuksien siirtämisessä ja mitätöinnissä toimitaan säännösten mukaisesti.

Komission ylläpitämä rekisterijärjestelmä koostuu sähköisistä tietokannoista, joiden yhteisten tietojen avulla seurataan maksutta jaettavien päästöoikeuksien vuosittaista kirjaamista sekä hallussapitoa, siirtämistä ja mitätöintiä. Lisäksi tietokantojen yhteisten tietojen avulla varmistetaan, että siirrot eivät ole Kioton pöytäkirjasta johtuvien velvoitteiden vastaisia.

71 §

Unionin rekisteriä ja päästöoikeustilinpitoa koskevat vaatimukset

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien vuosittaisen kirjaamisesta sekä päästöoikeuksien ja hankeyksiköiden hallussapidon, siirtämisen ja mitätöinnin kirjaamisesta unionin rekisteriin, yleisön oikeudesta tutustua rekisterissä oleviin tietoihin ja tietojen salassapidosta säädetään komission rekisteriasetuksessa.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää komission rekisteriasetuksen mukaisen kaupan-käyntitilin avaamisen tarkemmista edellytyksistä.

13 luku

Päästöoikeuksien hallussapito ja palautusvelvollisuus

72 §

Päästöoikeuksien hallussapito ja siirtäminen

Päästöoikeuksia voi pitää hallussaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Unionin rekisterissä kirjataan erillisille tileille kunkin sellaisen henkilön päästöoikeudet, jonka tilille päästöoikeuksia myönnetään maksutta tai jolle tai jolta päästöoikeuksia siirretään.

Päästöoikeuksia voidaan siirtää henkilöiden välillä Euroopan unionissa. Päästöoikeuksia voidaan siirtää Euroopan unionissa olevien henkilöiden ja kolmansissa maissa olevien henkilöiden välillä, jos kolmansien maiden päästökauppajärjestelmien mukaiset päästöoikeudet on tunnustettu päästökauppadirektiivin 25 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti.

73 §

Päästöoikeuksien palautusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan, laivayhtiön ja ilma-aluksen käyttäjän on palautettava 69 §:ssä tarkoitettuun unionin rekisteriin vuosittain syyskuun loppuun mennessä edellisenä kalenterivuonna kustakin toiminnanharjoittajan laitoksesta aiheutuneita tai laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän aiheuttamia, 10 luvun mukaisesti todennettuja päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja päästöoikeuksia palautetaan laivayhtiön alusten osalta seuraavasti:

- 1) 40 prosenttia niistä vuodelta 2024 raportoiduista todennetuista päästöistä, joihin sovelletaan 1 momentin mukaista palautusvaatimusta;
- 2) 70 prosenttia niistä vuodelta 2025 raportoiduista todennetuista päästöistä, joihin sovelletaan 1 momentin mukaista palautusvaatimusta;
- 3) 100 prosenttia niistä vuodelta 2026 ja kultakin sen jälkeiseltä vuodelta raportoiduista todennetuista päästöistä, joihin sovelletaan 1 momentin mukaista palautusvaatimusta.

Palautettavat päästöoikeudet eivät saa olla sellaisia, joiden palauttaminen on komission rekisteriasetuksen nojalla kielletty sen vuoksi, että kyseiset päästöoikeudet liikkeelle laskeneen jäsenvaltion toiminnanharjoittajia, ilma-aluksen käyttäjiä ja laivayhtiöitä koskevat velvoitteet ovat päästökauppadirektiivin 12 artiklan 3 -a kohdan mukaisesti päättyneissä. Määräaikaan ei sovelleta säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain (150/1930) 5 §:n säännöksiä.

Laitoksen toiminnanharjoittajan palauttamat päästöoikeudet eivät saa päästökauppakaudella 2013–2020 aiheutuneiden päästöjen osalta olla lentoliikenteen päästökauppaa varten liikkeelle laskettuja päästöoikeuksia.

Toiminnanharjoittaja, laivayhtiö ja ilma-aluksen käyttäjä voi täyttää 1 momentissa säädetyn veloitteensa palauttamalla Suomen tai jonkin muun Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

toimivaltaisen viranomaisen myöntämiä tai huutokauppaamia päästöoikeuksia taikka kolmansissa maissa liikkeelle laskettuja päästöoikeuksia, jos kolmansien maiden päästöoikeudet on tunnustettu päästökauppadirektiivin 25 artiklan mukaisesti.

74 §

Palautusvelvollisuutta koskevat poikkeukset

Päästöoikeuksien 73 §:n 1 momentin mukaista palauttamisvelvollisuutta ei muodostu päästöistä, joiden osalta on todennettu talteenotto ja kuljetus pysyvään varastointiin laitokseen ja joilla on hiilidioksidin geologisesta varastoinnista ja neuvoston direktiivin 85/337/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2000/60/EY, 2001/80/EY, 2004/35/EY, 2006/12/EY ja 2008/1/EY ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/31/EY mukainen voimassa oleva lupa.

Päästöoikeuksien 73 § 1 momentin mukaista palauttamisvelvollisuutta ei myöskään muodostu sellaisista päästöistä, jotka katsotaan otetun talteen ja hyödynnetyn siten, että ne ovat pysyvästi kemiallisesti sitoutuneet tuotteeseen eivätkä vapaudu ilmakehään tavanomaisessa käytössä eivätkä käyttöään jälkeen tapahtuvassa tavanomaisessa toiminnassa. Pysyvästä kemiallisesta sitoutumisesta tuotteeseen säädetään komission päästökauppadirektiiviin 12 artiklan nojalla annetussa säädöksessä.

75 §

Laivayhtiön palautusvelvollisuutta koskevat poikkeukset

Päästöoikeuksien 73 §:n 1 momentin mukaista palauttamisvelvollisuutta ei muodostu niistä laivayhtiön päästöistä, jotka syntyvät vuoden 2030 loppuun mennessä:

1) sellaisista muilla matkustaja-aluksilla kuin risteilymatkustaja-aluksilla suoritetuista matkoista, jotka tehdään Suomen lainkäyttövaltaan kuuluvan sataman ja Suomen lainkäyttövaltaan kuuluvan, alle 200 000 asukkaan saaren sataman välillä, sekä tällaisiin matkoihin liittyvistä toimista satamassa, taikka komission päästökauppadirektiivin 12 artiklan 3 -d kohdan toisen alakohdan nojalla julkaisemaan luetteloon merkityn muun jäsenmaan lainkäyttövaltaan kuuluvan alle 200 000 asukkaan saaren sataman sekä saman jäsenmaan sataman välisistä matkoista tai tällaisiin matkoihin liittyvistä toimista satamasta;

2) päästökauppadirektiivin 12 artiklan 3 -c kohdan nojalla annetussa täytäntöönpanosäädöksessä tarkoitetuista matkustaja-aluksilla suoritetuista matkoista ylikansallisen palveluhankintasopimuksen tai ylikansallisen julkisen palvelun veloitteen yhteydessä sekä tällaisiin matkoihin liittyvistä toimista satamassa;

3) matkoista jäsenvaltion Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa tarkoitettulla syrjäisimmällä alueella sijaitsevan sataman ja muun samassa jäsenvaltiossa sijaitsevan sataman välillä, mukaan lukien saman jäsenvaltion syrjäisimpien alueiden sisäiset ja niiden väliset matkat, sekä tällaisiin matkoihin liittyvistä toimista satamassa.

Lisäksi 73 §:n mukaisesta palauttamisvelvollisuudesta poiketen laivayhtiö voi palauttaa 5 prosenttia vähemmän päästöoikeuksia kuin sen todennetut päästöt, jotka syntyvät vuoden 2030 loppuun mennessä sellaisella aluksella, jolla on jääluokka I A tai I A Super Liikenne- ja viestintäviraston ylläpitämässä alusten jääluokista ja jäänmurtaja-avustuksesta annetun lain (1121/2005)

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

7 §:n 1 momentin nojalla ylläpitämässä jääluokkaluettelossa tai jääluokkaa I A tai I A Super vastaava jääluokka Liikenne- ja viestintäviraston ylläpitämän, mainitun lain 4 §:n 2 momentin nojalla vahvistetun vastaavuusluettelon perusteella.

76 §

Kustannusten siirtäminen laivayhtiöltä toiselle taholle

Jos polttoaineen hankinnasta vastaa taikka aluksen kuljettamasta lastista tai aluksen reitistä tai nopeudesta päättää sopimusjärjestelyn mukaisesti muu taho kuin laivayhtiö, on laivayhtiöllä oikeus saada kyseiseltä taholta korvaus kustannuksista, jotka aiheutuvat päästöoikeuksien palauttamisesta.

77 §

Päästöoikeuksien voimassaolo

Päästöoikeudet, jotka myönnetään 1 päivästä tammikuuta 2013 alkaen, ovat voimassa toistaiseksi. Päästöoikeuksiin lisätään 1 päivästä tammikuuta 2021 alkaen merkintä siitä, minä kymmenvuotiskautena 1 päivästä tammikuuta 2021 lukien ne on myönnetty. Päästöoikeudet ovat voimassa kyseisen kymmenvuotiskauden ensimmäisestä vuodesta alkaen syntyvien päästöjen osalta.

78 §

Päästöoikeuksien mitätöinti

Palautetut päästöoikeudet mitätöidään palauttamisen jälkeen. Päästöoikeuksien mitätöinnistä säädetään komission rekisteriasetuksessa.

Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jonka rekisterissä olevalla tilillä päästöoikeudet ovat, voi mitätöidä päästöoikeuksia itse tai kirjallisesti pyytää Energiavirastoa mitätöimään ne puolestaan. Energiaviraston on mitätöitävä päästöoikeudet viivytyksettä.

14 luku

Todentaminen

79 §

Todentaja

Todentajan on oltava toiminnallisesti ja taloudellisesti riippumaton ja suoritettava tehtävänsä ammattimaisen johdonmukaisesti ja objektiivisesti.

Todentajan on tunnettava päästökaupan tarkkailua ja todentamista koskevat säännökset, menettelyt, standardit ja ohjeet sekä todennettavia toimintoja koskevat lainsäädännölliset ja hallin-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

nolliset vaatimukset. Todentajan on tunnettava laitoksen, aluksen ja ilma-aluksen päästölähdettä sekä tietojen keräämistä, mittaamista, laskentaa ja raportointia koskevien tietojen syntytytä.

Todentajaa koskevista vaatimuksista säädetään lisäksi komission todentamisasetuksessa ja MRV-asetuksessa.

80 §

Hakemus todentajan hyväksymisestä

Laitosten päästökaupan todentajan hyväksyntää tulee hakea Energiavirastolta. Hakemus on toimitettava Energiaviraston hyväksymällä lomakkeella. Hakemuksessa on ilmoitettava, mihin komission todentamisasetuksen liitteessä I säädettyyn pätevyysalueeseen hyväksyntää haetaan, sekä Energiaviraston edellyttämät tiedot.

Lento- ja meriliikenteen päästökaupan todentajan hyväksyntää tulee hakea Liikenne- ja viestintävirastolta. Hakemus on toimitettava Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymällä lomakkeella. Hakemuksessa on ilmoitettava Liikenne- ja viestintäviraston edellyttämät tiedot.

Todentajan hyväksyntää koskevaan hakemukseen on liitettävä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön akkreditointipäätös liitteeseen, tai, jos kyseessä on muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa akkreditoitu tai sertifioitu todentaja, tämän valtion akkreditointiyksikön antama akkreditointipäätös tai sertifiointitodistus. Akkreditointipäätöksestä tai sertifiointitodistuksesta on käytävä ilmi, että hakija täyttää 79 §:ssä säädetty edellytykset. Akkreditointipäätöksestä tai sertifiointitodistuksesta on lisäksi käytävä ilmi ne pätevyysalueet, joille todentaja on todettu päteväksi.

81 §

Todentajan hyväksyminen

Energiavirasto hyväksyy laitosten osalta ja Liikenne- ja viestintävirasto laivayhtiöiden ja ilma-alusten käyttäjien osalta suomalaisen yhteisön tai säätiön taikka tällaisen osan todentajaksi, jos 79 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyminen on osoitettu vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetun lain (920/2005) mukaisesti.

Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa akkreditoitu todentaja rinnastetaan 1 momentissa tarkoitettuun todentajaan, jos todentaja on yhteisö tai säätiö taikka tällaisen osa ja täyttää 79 §:ssä säädetty edellytykset sekä akkreditoinnissa on noudatettu vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetussa laissa säädettyä vastaavaa menettelyä.

Laitosten ja lentoliikenteen päästökaupan todentajan hyväksymistä koskevasta päätöksestä on käytävä ilmi pätevyysalueet, joilla hakija voi toimia todentajana.

Todentajan hyväksymistä koskeva päätös on voimassa toistaiseksi. Energiaviraston ja Liikenne- ja viestintäviraston on ylläpidettävä julkista luetteloa Suomessa sen hyväksymistä todentajista.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

82 §

Todentajan toiminnan muutos

Todentajan on ilmoitettava hyväksynnästä päättävälle viranomaiselle kaikista sellaisista toimintansa muutoksista, joilla voi olla vaikutusta todentajan hyväksymisen edellytyksiin.

Todentajan hyväksynnästä päättänyt viranomainen voi muuttaa todentajan hyväksymistä koskevaa päätöstä ~~pätevyysalueen osalta~~. Pätevyysalueen muuttamiseen sovelletaan, mitä 81 §:ssä säädetään todentajan hyväksymisestä.

83 §

Käytettävä todentaja

Toiminnanharjoittajan, ilma-aluksen käyttäjän ja laivayhtiön on käytettävä päästöselvitysten, toiminnanharjoittajan lisäksi perustietoselvitysten, uuden osallistujan tietoselvitysten ja vuotuisten tuotantotasoraporttien sekä ilma-aluksen käyttäjän lisäksi CORSIA-järjestelmän ilmastoyksiköiden mitätöinnin todennuttamiseen todentajaa, joka on hyväksytty tämän lain nojalla.

84 §

Todentajan tehtävät

Todentajan ~~tehtävistä on suoritettava tehtävänsä noudattaen, mitä~~ säädetään komission todentamisasetuksessa, komission päästöjen tarkkailuasetuksessa, komission ilmaisjakoasetuksessa, komission ilmaisjaon mukautussäädöksessä, MRV-asetuksessa, tässä laissa ja tämän lain nojalla annetuissa säännöksissä.

Todentajan palveluksessa olevaan työntekijään sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä.

Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

85 §

Toimipaikkakäynnit

Toiminnanharjoittajan, ilma-aluksen käyttäjän ja laivayhtiön on järjestettävä todentajalle pääsy kaikkiin todentamisen kohteena oleviin toiminnanharjoittajan, ilma-aluksen käyttäjän tai laivayhtiön hallinnassa oleviin muihin kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin, sekä annettava todentajalle kaikki todentamisen kannalta tarpeelliset tiedot.

Todentajan toimipaikkakäynneistä todentamisen aikana säädetään komission todentamisasetuksen 21 artiklassa.

Komission todentamisasetuksessa säädetään päästöjen ja vuotuisten tuotantotasojen todentamisesta ilman toimipaikkakäyntiä. Energiavirasto arvioi hakemuksesta edellytykset todentamiselle ilman toimipaikkakäyntiä. Hakemus on toimitettava Energiaviraston vahvistamalla lomakkeella todentamista edeltävän vuoden lokakuun loppuun mennessä.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Virtuaalisen toimipaikkakäynnin edellytyksistä ja toimivaltaisen viranomaisen luvasta säädetään komission todentamisasetuksessa.

86 §

Todentamisraportti

Todentajan tehtävänä on laatia laadittava todentamisraportti laitoksen ja ilma-aluksen käyttäjän päästöselvityksen, 39 §:ssä tarkoitetun selvityksen, perustietoselvityksen, uuden osallistujan tietoselvityksen ja vuotuisen tuotantotasoraportin todennuksesta.

Todentajan tehtävänä on laatia laadittava laivayhtiön todentamisraportti MRV-asetuksen 13 artiklan ja sen nojalla annettujen delegoitujen säädösten mukaisesti päästöselvityksen ja yhtiötason yhdistettyjen päästötietojen todentamisesta.

Laitoksen ja ilma-aluksen käyttäjän todentamisraportista tulee käydä ilmi todentamisen kannalta oleelliset seikat komission todentamisasetuksessa säädettyjen edellytysten mukaisesti ja se on annettava laitosten osalta Energiaviraston ja ilma-alusten osalta Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymällä lomakkeella.

Laivayhtiön todentamisraportista ja lausunnosta tulee käydä ilmi todentamisen kannalta oleelliset seikat MRV-asetuksessa säädettyjen edellytysten mukaisesti ja se on annettava Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymällä lomakkeella.

Todentajan on säilytettävä komission todentamisasetuksen 42 artiklassa tarkoitetut tiedot, todentamisraportti ja sisäiset todentamisasikirjat kymmenen vuoden ajan todentamisraportin antamisesta.

87 §

Huomautus, varoitus ja todentajan hyväksymistä koskevan päätöksen peruuttaminen

Todentajan hyväksynyt viranomainen voi antaa todentajalle huomautuksen tai varoituksen, jos todentaja ei täytä todentajan hyväksymiselle säädettyjä edellytyksiä taikka toimii olennaisesti tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten, komission todentamisasetuksen, MRV-asetuksen tai hyväksymispäätöksen ehtojen vastaisesti.

Todentajan hyväksynyt viranomainen voi peruuttaa hyväksymisen, jos todentajan toiminnassa on ilmennyt olennaisia ja vakavia puutteita tai laiminlyöntejä eikä todentajalle annettu huomautus tai varoitus ole johtanut toiminnassa esiintyneiden puutteiden tai laiminlyöntien korjaamiseen. Viranomaisen on asetettava määräaika puutteiden tai laiminlyöntien korjaamiseksi.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

15 luku

Hiilidioksidipäästöjen hyvittämistä koskevat velvoitteet CORSIA-järjestelmässä

88 §

Hiilidioksidipäästöjen hyvittämistä koskevien velvoitteiden määrä

Liikenne- ja viestintäviraston tulee vuosittain laskea ilma-alusten käyttäjien edeltävän vuoden hiilidioksidipäästöjen hyvittämistä koskevien velvoitteiden määrä CORSIA-järjestelmässä päästökauppadirektiivin 25 a artiklan 3 kohdan nojalla annetussa komission asetuksessa säädetyiltä lennoilta ja ilmoittaa määrä kullekin ilma-aluksen käyttäjälle marraskuun loppuun mennessä. Liikenne- ja viestintäviraston tulee myös laskea hyvittämistä koskevien velvoitteiden kokonaismäärä CORSIA-järjestelmän kolmivuotiskaudelta ja ilmoittaa se kullekin ilma-aluksen käyttäjälle kolmivuotiskauden päättymistä seuraavan vuoden marraskuun loppuun mennessä.

Hyvittämistä koskevien velvoitteiden laskennassa Liikenne- ja viestintäviraston tulee noudattaa päästökauppadirektiivin 25 a artiklan 7 ja 8 kohdan nojalla annettuja säännöksiä velvoitteiden laskentatavasta.

89 §

Hiilidioksidipäästöjen hyvittämistä koskevien velvoitteiden toteuttaminen

CORSIA-järjestelmän soveltamisalaan kuuluvan ilma-alusten käyttäjän on mitätöitävä 88 §:ssä tarkoitettuja hyvitysvelvoitteita vastaava määrä CORSIA-järjestelmän ilmastoyksiköitä. Mitätöinti tulee tehdä CORSIA-järjestelmän kolmivuotiskauden päättymistä seuraavan toisen vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Hyvittämistä koskevien velvoitteiden täyttämiseksi käytettävien CORSIA-järjestelmän ilmastoyksiköiden tulee täyttää päästökauppadirektiivin 11 a artiklassa ja sen nojalla säädetyt edellytykset.

Ilma-aluksen käyttäjän on huolehdittava mitätöinnin todentamisesta 83 §:ssä tarkoitettua hyväksytyä todentajaa käyttäen ja toimitettava mitätöinnistä todentajan vahvistama raportti Liikenne- ja viestintävirastolle kolmen kuukauden kuluessa 1 momentissa tarkoitettun määräajan päättymisestä. Liikenne- ja viestintävirasto hyväksyy raportin, jos se täyttää tässä pykälässä säädetyt edellytykset.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

16 luku

Valvonta ja seuraamukset

90 §

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Energiavirastolla ja Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus saada laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä tämän lain noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa varten välttämättömiä tietoja ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä, toiminnanharjoittajilta, laivayhtiöiltä, ilma-aluksen käyttäjiltä sekä todentajilta.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus saada laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä tämän lain täytäntöönpanoa ja seurantaa varten välttämättömiä tietoja Energiavirastolta.

Liikenne- ja viestintäministeriöllä on oikeus saada laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä tämän lain täytäntöönpanoa ja seurantaa varten välttämättömiä tietoja Liikenne- ja viestintävirastolta.

Energiavirastolla on oikeus saada komission rekisteriasetuksen mukaiselta tilinomistajalta ja tilille nimetyiltä edustajilta salassapitosäännösten estämättä ilman aiheetonta viivytystä sen pyytämät tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 7 luvun 1 §:n 4 momentissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi.

Energiavirastolla ja Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus toiminnanharjoittajan, laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän hallinnassa olevissa muissa kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Toiminnanharjoittajan, laivayhtiön ja ilma-aluksen käyttäjän on vaadittaessa esitettävä tarkastusta toimittavalle viranomaiselle tarkastusta varten ne asiakirjat ja tietojärjestelmässään olevat tallenteet, joilla voi olla merkitystä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnassa, sekä järjestettävä pääsy tällaisiin laitteisiin ja laitteistoihin. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus ottaa maksutta jäljennöksiä tarkastettavista asiakirjoista ja tulosteita tietojärjestelmissä olevista tallenteista.

~~Todentajat ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia antamaan todentajien yhteistöiminnan kannalta välttämättömiä tietoja toisilleen sekä lain noudattamisen valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja Energiavirastolle ja Liikenne- ja viestintävirastolle.~~

91 §

Oikeus luovuttaa tietoja viranomaiselle

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, Energiavirastolla ja Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä:

- 1) Finanssivalvonnalle huutokauppa-asetuksessa tarkoitettujen tehtävien hoitamista sekä päästöoikeuksien johdannaismarkkinoiden valvomista varten välttämättömiä tietoja;
- 2) keskusrikospoliisille ja rahanpesun selvittelykeskukselle niiden tehtävien hoitamista varten välttämättömiä tietoja;

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

3) Tilastokeskukselle ja Suomen ympäristökeskukselle niiden tehtävien hoitamista varten välttämättömiä tietoja;

4) veroviranomaisille niiden tehtävien hoitamista varten välttämättömiä tietoja.

92 §

Päästöoikeuden ylitysmaksu

Energiaviraston on määrättävä toiminnanharjoittaja maksamaan valtiolle päästöoikeuden ylitysmaksu, jos toiminnanharjoittaja ei palauta syyskuun loppuun mennessä edellisen kalenterivuoden päästöjään vastaavaa määrää päästöoikeuksia.

Liikenne- ja viestintäviraston on määrättävä ilma-aluksen käyttäjä tai laivayhtiö maksamaan valtiolle päästöoikeuden ylitysmaksu, jos ilma-aluksen käyttäjä tai laivayhtiö ei palauta syyskuun loppuun mennessä edellisen kalenterivuoden päästöjään vastaavaa määrää päästöoikeuksia.

Ylitysmaksu on 100 euroa kultakin hiilidioksidiekvivalentitonnilta, jolta päästöoikeuksia ei ole palautettu. Vuonna 2013 alkaneesta päästökauppaudesta lukien ylitysmaksua korotetaan kuluttajahintaindeksin muutoksen mukaisesti.

93 §

Ylitysmaksun täytäntöönpano

Ylitysmaksu on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Ylitysmaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus.

94 §

Päästöoikeuksien palauttamisen laiminlyöntiä koskevat muut seuraamukset

Toiminnanharjoittajan, laivayhtiön ja ilma-aluksen käyttäjän on palautettava 92 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja palautettujen päästöoikeuksien ylittäviä päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia. Palautus on tehtävä viimeistään seuraavan vuoden päästöoikeuksia palautettaessa.

Energiavirasto julkaisee vuosittain tiedot toiminnanharjoittajista, jotka eivät ole palauttaneet päästöoikeuksia 73 §:n 1 momentin mukaisesti.

Liikenne- ja viestintävirasto julkaisee vuosittain tiedot laivayhtiöistä ja ilma-aluksen käyttäjistä, jotka eivät ole palauttaneet päästöoikeuksia 73 ja 75 §:n mukaisesti.

Energiavirasto kuittaa konkurssiin asetetun toiminnanharjoittajan, laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän tilillä olevat päästöoikeudet, jos toiminnanharjoittaja, laivayhtiö, ilma-aluksen käyttäjä tai konkurssipesä ei palauta syyskuun loppuun mennessä edellisen kalenterivuoden ja sitä edeltävien kalenterivuosien päästöjä vastaavaa määrää päästöoikeuksia, siltä osin kuin päästöoikeuksia on palauttamatta kyseisiltä kalenterivuosilta. Päästöoikeustililtä kuitataan ensisijaisesti konkurssin alkamisen jälkeen aiheutuneita päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia.

Energiavirasto voi jättää kuittaamatta kyseisen kalenterivuoden aikana toiminnanharjoittajan, laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän tilille kirjatut päästöoikeudet, jos konkurssipesä jatkaa toiminnanharjoittajan, laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän toimintaa.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

95 §

Päästöoikeuksien luovutuskielto

Energiaviraston on kiellettävä toiminnanharjoittajaa ja Liikenne- ja viestintäviraston laivayhtiötä tai ilma-aluksen käyttäjää luovuttamasta päästöoikeuksia, jos toiminnanharjoittaja, laivayhtiö tai ilma-aluksen käyttäjä ei ole toimittanut tyydyttäväksi todennettua selvitystä maaliskuun loppuun edeltävän vuoden päästöistä. Toiminnanharjoittajan kielto on laitoskohtainen. Kielto on voimassa, kunnes edeltävän vuoden päästömäärä on arvioitu.

Jos toiminnanharjoittaja, laivayhtiö tai ilma-aluksen käyttäjä asetetaan konkurssiin, päästöoikeuksia ei saa luovuttaa konkurssiin asetetun toimijan hallinnassa olleelta tililtä ennen kuin konkurssipesä, laitoksen uusi toiminnanharjoittaja, uusi laivayhtiö tai uusi ilma-aluksen käyttäjä on palauttanut konkurssia edeltäneeltä ja konkurssin ajalta syntyneitä päästöjä vastaavat palauttamatta olevat päästöoikeudet.

Energiavirasto tai Liikenne- ja viestintävirasto voi konkurssipesän hakemuksesta kohdistaa 2 momentin mukaisen luovutusrajoituksen koskemaan vain edellisiltä kalenterivuosilta palauttamatta olevia päästöoikeuksia sekä kuluvan kalenterivuoden aikana syntyneitä todennettuja päästöjä ja Energiaviraston tai Liikenne- ja viestintäviraston arvioimia kuluvan kalenterivuoden aikana syntyviä päästöjä vastaavaan määrään päästöoikeuksia.

Energiavirasto voi määrätä päästöoikeuksien luovutuskiellon myös 62 §:ssä säädetyn päästöoikeuksien takaisinperinnän turvaamiseksi. Takaisinperinnän turvaamiseksi määrätty luovutuskielto voi koskea joko kaikkia tai osaa toiminnanharjoittajan päästöoikeustilillä olevista päästöoikeuksista.

96 §

Hallintopakko

Energiavirasto voi velvoittaa toiminnanharjoittajan tai laitoksen todentajan ja Liikenne- ja viestintävirasto ilma-aluksen käyttäjän tai laivayhtiön tai näiden todentajan, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, oikaisemaan laiminlyöntinsä tai muutoin täyttämään velvollisuutensa. Muun velvoitteen kuin päästöoikeuksien palauttamisen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko tai uhka, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakosta, keskeyttämisuhausta ja teettämisuhausta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

97 §

Päästökaupparikkomus

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) laiminlyö hakea 26 §:ssä tarkoitettua päästölupaa taikka 21 §:ssä tarkoitetun päästöjen tarkkailusuunnitelman tai 22 §:ssä tarkoitetun vakiomuotoisen ja yksinkertaistetun päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyntää,

2) laiminlyö 25, 30, 37, 38 tai 40 §:n mukaisen ilmoituksen tekemisen tai ilmoittaa vääriä tietoja,

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

3) toimittaa 50 ja 51 §:ssä tarkoitettua maksutta jaettavien päästöoikeuksien myöntämispäätöstä varten vääriä tietoja,

4) laiminlyö 55 §:ssä tarkoitetun raportin tai ilmoituksen toimittamisen päästöoikeusmäärän alentamista varten,

5) laiminlyö 31 tai 39 §:ssä tarkoitetun selvityksen laatimisen tai ilmoittaa niissä vääriä tietoja taikka laiminlyö toimittaa mainittujen pykälien mukaisesti selvityksen ja sitä koskevan 86 §:ssä tarkoitetun todentamisraportin,

6) laiminlyö esittää 90 §:n 5 momentissa tarkoitettuja asiakirjat ja tallenteet taikka

7) laiminlyö toimittaa 57 §:ssä tarkoitettuja tietoja laitosten yhdistymisestä tai laitoksen jakautumisesta taikka toimittaa vääriä tietoja,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *päästökaupparikkomuksesta* sakkoon.

MRV-asetuksen 8–11, 11 a ja 12 artiklan mukaisten meriliikenteen tarkkailu- ja raportointivelvollisuuksien laiminlyöntien seuraamuksista säädetään merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 13 luvun 3 §:ssä.

Energiaviraston tulee tehdä ilmoitus esitutkintaa varten havaitsemastaan 1 momentissa tarkoitettua teosta tai laiminlyönnistä, kun teko tai laiminlyönti liittyy toiminnanharjoittajan tämän lain mukaisiin velvoitteisiin. Liikenne- ja viestintäviraston tulee tehdä ilmoitus esitutkintaa varten havaitsemastaan 1 momentissa tarkoitettua teosta tai laiminlyönnistä silloin, kun teko tai laiminlyönti liittyy ilma-aluksen käyttäjän tai laivayhtiön tämän lain mukaisiin velvoitteisiin. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista.

98 §

Laivayhtiön karkotusmääräys

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa laivayhtiölle karkotusmääräyksen, jos laivayhtiö ei ole täyttänyt 73 ja 75 §:ssä säädettyä velvoitetta palauttaa päästöoikeuksia kahdella tai useammalla perättäisellä raportointikaudella ja jos velvoitteen noudattamista ei ole onnistuttu varmistamaan muilla täytäntöönpanotoimenpiteillä. Karkotusmääräys on annettava tiedoksi Euroopan komissiolle, Euroopan meriturvallisuusvirastolle, muille jäsenvaltioille ja asianomaiselle lippuvaltiolle. Liikenne- ja viestintäviraston on poistettava karkotusmääräys välittömästi, kun laivayhtiö on täyttänyt velvoitteensa, joiden turvaamiseksi määräys on annettu.

Liikenne- ja viestintävirasto voi jättää karkotusmääräyksen antamatta, jos laivayhtiö esittää päteväen syyn päästöoikeuksien palauttamatta jättämiselle ja jos laivayhtiö on ryhtynyt Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymiin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi.

Liikenne- ja viestintäviraston on evättävä Suomessa tai muussa jäsenmaassa karkotusmääräyksen saaneen laivayhtiön ulkomaisten alusten pääsy Suomen satamiin. Liikenne- ja viestintäviraston on pysäytettävä karkotusmääräyksen saaneen laivayhtiön Suomen lipun alla purjehtiva alus.

Karkotusmääräys ei rajoita merihädässä olevien alusten tapauksessa sovellettavien kansainvälisten merenkulkua koskevien sääntöjen soveltamista.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

99 §

Aluksen pysäyttämismääräys

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa suomalaisessa satamassa olevalle Suomen lipun alla purjehtivalle alukselle pysäyttämismääräyksen, jos aluksen laivayhtiö ei ole täyttänyt 73 ja 75 §:ssä säädettyä velvoitetta palauttaa päästöoikeuksia kahdella tai useammalla perättäisellä raportointikaudella ja jos velvoitteen noudattamista ei ole onnistuttu varmistamaan muilla täytäntöönpanotoimenpiteillä. Pysäyttämismääräys on annettava tiedoksi Euroopan komissiolle, Euroopan meriturvallisuusvirastolle ja muille jäsenvaltioille. Liikenne- ja viestintäviraston on poistettava pysäyttämismääräys välittömästi, kun laivayhtiö on täyttänyt velvoitteensa, joiden turvaamiseksi määräys on annettu.

Liikenne- ja viestintävirasto voi jättää pysäyttämismääräyksen antamatta, jos laivayhtiö esittää pätevän syyn päästöoikeuksien palauttamatta jättämiselle ja jos laivayhtiö on ryhtynyt valvontaviranomaisen hyväksymiin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi.

Liikenne- ja viestintäviraston on pysäytettävä Suomen lipun alla purjehtiva pysäyttämismääräyksen saanut alus. Liikenne- ja viestintäviraston on evättävä muussa jäsenmaassa pysäyttämismääräyksen saaneen ulkomaisen aluksen pääsy Suomen satamiin.

Pysäyttämismääräys ei rajoita merihädässä olevien alusten tapauksessa sovellettavien kansainvälisten merenkulkua koskevien sääntöjen soveltamista.

100 §

Ilma-aluksen käyttäjän toimintakielto

Jos ilma-aluksen käyttäjä ei noudata 15 §:ssä säädettyjä velvoitteita ja jos vaatimusten noudattamista ei ole pystytty muilla täytäntöönpanotoimilla varmistamaan, Liikenne- ja viestintävirasto voi pyytää Euroopan komissiota määräämään kyseisen ilma-aluksen käyttäjän toimintakieltoon.

Liikenne- ja viestintäviraston on liitettävä 1 momentissa tarkoitettuun pyyntöön seuraavat tiedot:

- 1) todisteet siitä, ettei ilma-aluksen käyttäjä ole täyttänyt tämän lain mukaisia velvoitteitaan;
- 2) yksityiskohtaiset tiedot toteuttamistaan valvontatoimista;
- 3) perustelut Euroopan talousalueen laajuiseen toimintakieltoon määräämiselle;
- 4) ehdotus Euroopan talousalueen laajuisen toimintakiellon soveltamisalaksi ja mahdollisesti siihen sovellettaviksi ehdoiksi.

Liikenne- ja viestintävirasto vastaa siitä, että Euroopan komission päätös saatetaan Suomessa voimaan.

101 §

Viranomaisten maksulliset suoritteet

Energiavirastolla ja Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus periä tämän lain mukaisen luvan, ilmoituksen, hyväksymisen ja muun asian käsittelystä maksu. Energiavirastolla on lisäksi oikeus periä maksu tehtävistä, jotka koskevat 69 §:ssä tarkoitettun unionin rekisterin tilien hallinnointia.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Energiaviraston ja Liikenne- ja viestintäviraston maksullisista suoritteista ja niistä perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

17 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

102 §

Muutoksenhaku

Todentajan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Muutoksenhausta päästökauppaviranomaisen julkisoikeudellisesta suoritteesta perimään maksuun säädetään kuitenkin valtion maksuperustelaissa.

103 §

Päätöksen täytäntöönpano

Tämän lain 22, 24, 25, 29, 30, 37, 38, 51, 53, 54, 56, 59, 67, 81, 82 ja 95 §:n ja komission tarkkailuasetuksen 69 artiklan nojalla tehtyä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, ellei päätöksen tehnyt viranomainen tai hallintotuomioistuin toisin määrää. Komission tarkkailuasetuksen 70 artiklan nojalla tehtyä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta silloin, kun päästömäärää korjataan päätöksessä alaspäin, jollei päätöksen tehnyt viranomainen tai hallintotuomioistuin toisin määrää.

18 luku

Voimaantulo

104 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan päästökauppalaki (311/2011), jäljempänä *kumottu laki*, ja laki lentoliikenteen päästökaupasta (34/2010), jäljempänä *kumottu laki*.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

105 §

Kumotun lain nojalla annetut viranomaispäätökset

Kumotun lain nojalla annettua viranomaisen päätöstä tai lupaa, joka on voimassa tämän lain voimaan tullessa, on noudatettava.

Kumotun lain 4, 5 ja 7 luvun nojalla annettuun päätökseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta lakia.

106 §

Vireillä olevat asiat

Ennen tämän lain voimaantuloa päästökaupan soveltamisalaan kuuluneen laitoksen tekemään hakemukseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta lakia. Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleeseen hakemukseen, joka koskee tämän lain mukaisten velvoitteiden täyttämistä, sovelletaan kuitenkin tätä lakia.

Hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsitellään ja ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Jos muutoksenhakutuomioistuin kumoo päätöksen, johon on sovellettava tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain säännösten mukaisesti.

107 §

Eräitä asetuksia koskeva siirtymäsäännös

Seuraavat kumotun lain nojalla annetut säädökset jäävät voimaan:

1) työ- ja elinkeinoministeriön asetus vakiomuotoisen ja yksinkertaistetun päästöjen tarkkailusuunnitelman yksinkertaistetusta riskinarvioinnista (80/2021);

2) työ- ja elinkeinoministeriön asetus kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusta ja raportoinnista laitoksessa (759/2020);

3) työ- ja elinkeinoministeriön asetus päästökauppakaudelle 2021–2030 maksutta jaettaviin päästöoikeuksiin liittyvien tietojen tarkkailusta (1079/2019);

4) valtioneuvoston asetus päästökaupan vakiintuneille laitoksille maksutta jaettavien päästöoikeuksien hakemisesta päästökauppakaudelle 2021–2030 (359/2019).

108 § (Uusi)

Laitoksen kokonaistehon määrittämistä koskeva siirtymäsäännös

Laitoksen kokonaisteho määritetään 31 päivään joulukuuta 2025 asti kumotussa laissa olevan nimellisen lämpötehon perusteella. Tämän lain mukaista polttoainetehoa sovelletaan laitoksen kokonaistehon määrittämiseen 1 tammikuuta 2026 alkaen.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Liite I

Toiminnot ja toimintojen hiilidioksidipäästöt:

- 1) polttoaineiden poltto laitoksissa, joiden kokonaispolttoaineteho on yli 20 MW;
- 2) öljyn jalostus polttoyksiköissä, joiden kokonaispolttoaineteho on yli 20 MW;
- 3) koksen tuotanto;
- 4) metallimalmien, mukaan lukien sulfidimalmit, pasutus, sintraus ja pelletointi;
- 5) raudan tai teräksen tuotanto (primääri tai sekundäärisulatus), mukaan lukien jatkuva valu, jos tuotantokapasiteetti on yli 2,5 tonnia tunnissa;
- 6) rautametallien, rautaseokset mukaan luettuina, tuotanto tai jalostus polttoyksiköissä, joiden kokonaispolttoaineteho on yli 20 MW;
- 7) muiden kuin rautametallien, mukaan luettuna seokset, tuotanto tai jalostus polttoyksiköissä, joiden kokonaispolttoaineteho pelkistiminä käytetyt polttoaineet mukaan luettuina on yli 20 MW;
- 8) sementtiklinkkerin tuottaminen kiertouuneissa, joiden tuotantokapasiteetti on yli 500 tonnia päivässä tai muun tyyppisissä uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti on yli 50 tonnia päivässä;
- 9) kalkin tuotanto taikka dolomiitin tai magnesiitin kalsinointi kiertouuneissa tai muun tyyppisissä uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti on yli 50 tonnia päivässä;
- 10) lasin valmistus, mukaan lukien lasikuidut, jos sulatuskapasiteetti on yli 20 tonnia päivässä;
- 11) keraamisten tuotteiden valmistus polttamalla, jos tuotantokapasiteetti on yli 75 tonnia päivässä;
- 12) mineraalivillan valmistus lasista, kivistä tai kuonasta, jos sulatuskapasiteetti on yli 20 tonnia päivässä;
- 13) kipsin kuivaus tai kalsinointi taikka kipsilevyjen ja muiden kipsituotteiden valmistus, jos kalsinoidun kipsin tai kuivatun sekundaarisen kipsin tuotantokapasiteetti on yli 20 tonnia päivässä;
- 14) massan valmistus puusta tai muista kuitumateriaaleista;
- 15) paperin ja kartongin valmistus, jos tuotantokapasiteetti on yli 20 tonnia päivässä;
- 16) hiilimustan tuotanto, johon liittyy orgaanisten aineiden kuten öljyn ja tervan sekä krakkaus- ja tislauksjännösten karbonointi polttoyksiköissä, jos tuotantokapasiteetti on yli 50 tonnia päivässä;
- 17) ammoniakkin tuotanto;
- 18) suurissa erissä tuotettavien orgaanisen kemian kemikaalien tuotanto, jossa käytetään krakkausta, reformointia, osittaista tai täydellistä hapetusta taikka vastaavia menetelmiä ja tuotantokapasiteetti on yli 100 tonnia päivässä;
- 19) vetykaasun ja synteetikaasun tuotanto, jos tuotantokapasiteetti on yli 5 tonnia päivässä;
- 20) kalsinoidun soodan ja natriumbikarbonaatin tuotanto;
- 21) kasvihuonekaasujen talteenotto tämän lain soveltamisalaan kuuluvista laitoksista niiden kuljettamiseksi ja geologiseksi varastoinniseksi direktiivin 2009/31/EY mukaisesti sallittuun varastointipaikkaan.;
- 22) kasvihuonekaasujen kuljettaminen geologista varastointia varten hiilidioksidin geologisesta varastoinnista annetun direktiivin mukaisesti sallittuun varastointipaikkaan, lukuun ottamatta päästöt, jotka kuuluvat tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvan muun toiminnan piiriin;
- 23) kasvihuonekaasujen geologinen varastointi hiilidioksidin geologisesta varastoinnista annetun direktiivin mukaisesti sallitussa varastointipaikassa;
- 24) alumiinin sekundäärituotanto polttoyksiköissä, joiden kokonaispolttoaineteho on yli 20 MW;

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Toiminnot, toimintojen hiilidioksidipäästöt sekä muut kohdassa mainitut kasvihuonekaasupäästöt:

- 25) primäärialumiinin ja alumiinioksidintuotanto, sekä lisäksi tuotannon perfluorihilipäästöt;
- 26) typpihapon tuotanto, sekä lisäksi tuotannon typpioksiduulipäästöt;
- 27) adipiinihapon tuotanto, sekä lisäksi tuotannon typpioksiduulipäästöt;
- 28) glyoksaali- ja glyoksylihapon tuotanto, sekä lisäksi tuotannon typpioksiduulipäästöt.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Liite II

Päästökauppalain lentoliikenteen päästökaupan ja CORSIA:n soveltamisalan rajaukset

Lentoliikenteen päästökauppa:

1) muun kuin jäsenvaltion hallitsevaa monarkkia ja hänen perheenjäseniään, valtionpäämiehiä, hallituksen päämiehiä ja ministereitä virallisella vierailulla kuljettavat lennot, jos lentosuunnitelmassa on asianmukaisesti osoitettu, että kyseessä on tällainen lento;

2) lennot sotilasilma-aluksilla, tulli- ja poliisilennot, etsintä- ja pelastustoimintaan liittyvät lennot, palonsammutuslennot, humanitaariset avustuslennot ja kiireelliset sairaankuljetuslennot;

3) lennot, jotka suoritetaan Chicagon yleissopimuksen liitteessä 2 määriteltyjen näkölentösääntöjen mukaisesti;

4) lennot, jotka päättyvät ilma-aluksen lähtölentopaikalle ja joiden aikana ei ole tehty välilaskua;

5) yksinomaan lentolupakirjan saamista tai, kun kyseessä on ohjaamomiehistö, kelpuutuksen saamista varten suoritettavat koululennot, joiden lentosuunnitelmissa on asianmukainen merkintä siitä, että kyseessä on tällainen lento; lentoja ei saa käyttää matkustajien tai rahdin kuljettamiseen eikä ilma-aluksen siirtoon;

6) yksinomaan tieteellistä tutkimusta varten tai ilma-alusten, ilma-aluksen laitteiden tai maa-laitteiden tarkastamista, testaamista tai hyväksyntää varten suoritettavat lennot;

7) lennot sellaisilla ilma-aluksilla, joiden suurin sallittu lentoonlähtömassa on alle 5 700 kilogrammaa;

8) lennot, jotka suoritetaan yhteisön lentoliikenteen harjoittajien pääsystä yhteisön sisäisen lentoliikenteen reiteille annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2408/92 mukaisesti asetettujen julkisen palvelun velvoitteiden puitteissa perustamissopimuksen 349 artiklassa määritellyillä syrjäisimmillä alueilla olevilla reiteillä tai reiteillä, joilla tarjottu kapasiteetti on korkeintaan 50 000 paikkaa vuodessa;

9) lennot, jotka muutoin kuuluisivat lain soveltamisalaan, mutta jotka suorittaa kaupallinen ilma-aluksen käyttäjä, joka suorittaa alle 243 lentoa kolmen peräkkäisen neljän kuukauden jakson aikana tai jonka suorittamien lentojen vuosittaiset kokonaispäästöt ovat alle 10 000 tonnia;

10) lennot, jotka muutoin kuuluisivat lain soveltamisalaan, mutta jotka suorittaa muu kuin kaupallinen ilma-aluksen käyttäjä, jonka lentojen vuosittaiset kokonaispäästöt ovat alle 1 000 tonnia.

Tämän lain soveltamisalaan kuuluvat kuitenkin sellaiset edellä 9 kohdassa tarkoitettavat lennot, joilla kuljetetaan yksinomaan Euroopan unionin jäsenvaltion hallitsevaa monarkkia ja hänen läheisiä perheenjäseniään, valtionpäämiehiä, hallituksen päämiehiä ja ministereitä virallisella vierailulla.

CORSIA:

1) valtion tarkoituksiin suoritettavat lennot;

2) humanitaariset avustuslennot;

3) lääkintälennot;

4) sotilaslennot;

5) palonsammutuslennot;

6) lennot ennen humanitaarista avustuslentoa, lääkintälentoa tai palonsammutuslentoa tai sellaisen jälkeen edellyttäen, että tällaiset lennot suoritettiin samalla ilma-aluksella ja että ne olivat välttämättömiä niihin liittyvien humanitaaristen, lääketieteellisten tai palonsammutustoimien to-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

teuttamiseksi tai että ilma-alus oli tällaisen toiminnan jälkeen sijoitettava uudelleen seuraavaa lentoa varten.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Liite III

Rakennusten ja tieliikenteen alojen on vastattava seuraavia hiilidioksidi päästölähteitä, jotka on määritelty IPCC:n vuonna 2006 antamissa kansallisia kasvihuonekaasuinventaarioita koskevissa ohjeissa, ja näihin määritelmiin on tehtävä tarvittavat muutokset seuraavasti:

a) lämmön ja sähkön yhteistuotanto (päästölähdeluokan koodi 1A1a ii) ja lämpölaitokset (päästölähdeluokan koodi 1A1a iii), sikäli kuin ne tuottavat lämpöä tämän kohdan c ja d alakohdassa tarkoitettuja toimintoja varten joko suoraan tai kaukolämpöverkkojen kautta;

b) Tieliikenne (päästölähdeluokan koodi 1A3b), lukuun ottamatta maatalousajoneuvojen käyttöä päällystetyillä teillä;

c) kaupallinen / julkinen (päästölähdeluokan koodi 1A4a);

d) asuinrakennukset (päästölähdeluokan koodi 1A4b).

Muiden alojen on vastattava seuraavia hiilidioksidi päästölähteitä, jotka on määritelty IPCC:n vuonna 2006 antamissa kansallisia kasvihuonekaasuinventaarioita koskevissa ohjeissa:

a) energiateollisuus (päästölähdeluokan koodi 1A1), lukuun ottamatta tämän liitteen toisen kohdan a alakohdassa määriteltyjä luokkia;

b) teollisuus ja rakentaminen (päästölähdeluokan koodi 1A2).

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Liite IV

Päästökauppadirektiivin artiklan 10 mukaiset huutokauppatulojen käyttökohteet

a) kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen, myös osallistumalla energiatehokkuutta ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä edistävään maailmanlaajuiseen rahastoon sekä Poznanin ilmastomuutoskonferenssissa (COP 14 ja COP/MOP 4) toimintavalmiiksi saatettuun sopeuttamisrahastoon, ilmastomuutoksen vaikutuksiin sopeutuminen sekä päästöjen vähentämistä ja ilmastomuutokseen sopeutumista koskevan tutkimuksen ja kehittämisen, myös demonstrointihankkeiden, rahoittaminen, mukaan luettuna osallistuminen Euroopan strategisen energiateknologiasuunnitelman aloitteisiin ja eurooppalaisten teknologiayhteisöjen aloitteisiin;

b) uusiutuvien energiamuotojen ja sähkönsiirtoverkkojen kehittäminen, jotta voidaan täyttää uusiutuvista lähteistä tuotettua energiaa koskeva unionin sitoumus ja yhteenliitettävyyttä koskevat unionin tavoitteet, ja muiden turvalliseen ja kestäväan vähähiiliseen talouteen siirtymistä edistävien teknologioiden kehittäminen sekä energiatehokkuuden tehostamista asiaan kuuluvissa säädöksissä sovitulla tasoilla koskevan unionin sitoumuksen täyttämisen edistäminen, mukaan lukien itse tuotettua uusiutuvaa energiaa käyttävien kuluttajien ja uusiutuvan energian yhteisöjen sähköntuotanto;

c) toimenpiteet, joilla pyritään välttämään metsäkato ja tukemaan turvemaiden, metsien ja muiden maa- tai meriekosysteemien suojelua ja ennallistamista, mukaan lukien näiden alueiden ja erityisesti merisuojelualueiden suojelua, ennallistamista ja parempaa hoitoa edistävät toimenpiteet, sekä lisäämään luonnon monimuotoisuutta edistävää metsitystä ja metsien uudelleenistutusta muun muassa kehitysmaissa, jotka ovat ratifioineet Pariisin sopimuksen, ja toimenpiteet, joilla pyritään siirtämään teknologiaa ja helpottamaan ilmastomuutoksen kielteisiin vaikutuksiin sopeutumista näissä maissa;

d) hiilidioksidin sitominen metsätoiminnan ja maaperän avulla unionissa;

e) erityisesti kiinteitä fossiilisia polttoaineita käyttävistä voimaloista ja usealta teollisuuden toimialalta ja toimialan osalta peräisin olevan hiilidioksidin ympäristön kannalta turvallinen talteenotto ja geologinen varastointi, myös kolmansissa maissa, ja innovatiiviset teknologiset hiilenpoistomenetelmät, kuten hiilidioksidin talteenotto suoraan ilmasta ja varastointi;

f) sellaisiin liikennemuotoihin investointi ja niihin siirtymisen nopeuttaminen, jotka edistävät merkittävästi alan vähähiilistämistä, mukaan lukien ilmastoystävällisten rautateiden matkustaja- ja rahtiliikenteen sekä linja-autoliikenteen palvelujen ja teknologioiden kehittäminen, toimenpiteet meriliikennealan vähähiilistämiseksi, mukaan lukien alusten ja satamien energiatehokkuuden parantaminen, innovatiiviset teknologiat ja infrastruktuuri sekä kestävät vaihtoehtoiset polttoaineet, kuten vety ja ammoniakki, jotka tuotetaan uusiutuvista energialähteistä, ja päästöttömät käyttövoimateknologiat sekä sellaisten toimenpiteiden rahoittaminen, joilla tuetaan lentoasemien vähähiilistämistä vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/94/EU kumoamisesta annettavan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen sekä tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamisesta kestäväälle lentoliikenteelle annettavan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen mukaisesti;

g) energiatehokkuuden ja puhtaan teknologian tutkimuksen ja kehittämisen rahoittaminen tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvilla aloilla;

h) energiatehokkuuden, kaukolämpöjärjestelmien ja lämpöeristyksen parantamiseen ja tehokkaisuuteen uusiutuviin kaukolämmitys- ja kaukojäähdytysjärjestelmiin tähtäävät toimenpiteet tai toimenpiteet rakennusten pitkälle menevän ja vaihteittain pitkälle menevän perusparannuksen tuke-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

miseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/31/EU (*) mukaisesti alkaen energiatehokkuudeltaan heikoimpien rakennusten perusparannuksesta;

h a) rahoitustuen tarjoaminen pieni- ja keskituloisiin kotitalouksiin liittyviin sosiaalisiin näkökohtiin puuttumiseksi muun muassa vähentämällä vääristäviä veroja sekä uusiutuvasta sähköstä perittävien verojen ja maksujen kohdennettu vähentäminen;

h b) sellaisten kansallisten ilmasto-osinkojärjestelmien rahoittaminen, joilla on todistetusti myönteinen ympäristövaikutus, joka on dokumentoitu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 (*) 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitettussa vuosittaisessa raportissa.

i) EU:n päästökauppajärjestelmän hallinnollisten kustannusten kattaminen;

j) ilmastotoimien rahoitus haavoittuvassa asemassa olevissa kolmansissa maissa, mukaan lukien sopeutuminen ilmastomuutoksen vaikutuksiin;

k) taitojen kehittäminen ja työvoiman uudelleenkohdentaminen, jotta voidaan edistää oikeudenmukaista siirtymää ilmastoneutraaliin talouteen erityisesti alueilla, joihin työpaikkojen siirtyminen on eniten vaikuttanut, tiiviissä yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa, ja investoiminen sellaisten työntekijöiden täydennys- ja uudelleenkoulutukseen, joihin siirtymä mahdollisesti vaikuttaa, mukaan lukien meriliikenteen työntekijät;

l) mahdolliseen jäljelle jäävään hiilivuodon riskiin puuttuminen CBAM-asetuksen liitteen I soveltamisalaan kuuluvilla toimialoilla siten, että tuetaan näiden toimialojen siirtymää ja edistetään niiden vähähiilistämistä valtiontukisääntöjen mukaisesti.

Huutokauppatulojen käyttökohteiksi katsotaan myös täytäntöön pannut verotukselliset tai rahoitustukipolitiikat, mukaan lukien erityisesti kehitysmaiden osalta tai kansallisia sääntelypolitiikkoja, jotka laajentavat taloudellista tukea, jotka on laadittu a-l kohdissa tarkoitettuja tarkoituksia varten ja joiden arvo vastaa 45 § 1 momentin mukaisesti raportoitavia tuloja. Myös päästökauppadirektiivin 10a (6) artiklan mukaiset tukiohjelmat, joilla korvataan päästökaupan sähkön hintaan aiheuttamia välillisiä kustannuksia, katsotaan huutokauppatulojen käyttökohteeksi.

2.

Laki

biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain 2 ja 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain (393/2013) 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 604/2021, ja 33 §, sellaisena kuin se on laissa 952/2018, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

2 §

Lain suhde muuhun lainsäädäntöön

Tätä lakia sovelletaan biopolttoaineisiin, bionesteisiin ja biomassapolttoaineisiin sen mukaan kuin uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetussa laissa (446/2007), jäljempänä *jakeluvelvoitelaki*, nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetussa laissa (1472/1994), päästökauppalaissa (/), eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä annetussa laissa (170/2018) ja biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetussa laissa (418/2019) säädetään.

---

33 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, Energiaministeriön saa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja tietoja:

- 1) syyttäjälle ja poliisille rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi;
- 2) Verohallinnolle verotuksen toimittamista ja valvontaa sekä biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetussa laissa tarkoitettuja tehtäviä varten;
- 3) Liikenne- ja viestintävirastolle **lentoliikenteen** päästökauppalaissa säädettyjä valvontatehtäviä varten;
- 4) valtionapuviranomaiselle 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua valtionavustuksen valvontaa varten;
- 5) työ- ja elinkeinoministeriölle energia- ja ilmastopoliittisten tavoitteiden valmistelua ja toimeenpanoa varten sekä toimitettavaksi edelleen toimivaltaiselle Euroopan unionin toimielimelle tai unionin muulle elimelle, jos Euroopan unionin lainsäädännössä tai muussa Suomen jäsenyyteen Euroopan unionissa liittyvässä velvoitteessa sitä edellytetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp

Helsingissä 29.11.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Sakari Puisto ps
varapuheenjohtaja Ville Kaunisto kok
jäsen Noora Fagerström kok
jäsen Kaisa Garedeu ps
jäsen Lotta Hamari sd
jäsen Antti Kangas ps
jäsen Mai Kivelä vas
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Helena Marttila sd
jäsen Timo Mehtälä kesk
jäsen Matias Mäkyne sd
jäsen Joakim Strand r
jäsen Sinuhe Wallinheimo kok
jäsen Heikki Vestman kok
jäsen Juha Viitala sd
varajäsen Juha Mäenpää ps
varajäsen Jorma Piisinen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp Vastalause 1

Vastalause 1

Perustelut

Päästökaupan ulkopuolisten lämpölaitosten 20 MW rajan laskentatapaan tarvitaan reilu siirtymäaika

Oikeistohallitus esitti, että ilman mitään siirtymäaikaa lämpökattiloiden laskentatapa uudistetaisiin tavalla, joka tosiasiallisesti ja täysin yllättäen laajentaa lain soveltamisalaa aiempaa pienempiin lämpökattiloihin. Tällainen yhtäkkinen muutos olisi ollut omiaan heikentämään kuvaa Suomesta maana, jonka investointi- ja toimintaympäristö on vakaa.

Talousvaliokunnan mietinnössä tilannetta on loivennettu antamalla lyhyt kahden vuoden siirtymäaika. Keskusta pitää siirtymäaikaa vuoteen 2026 saakka riittämättömänä ottaen huomioon energiayhtiöiden investointien aikajänteen.

Keskusta esittää siirtymäajan jatkamista vuoden 2030 loppuun saakka. Tämä turvaisi toimintaympäristön vakauden niillä laitoksilla, jotka eivät ole kuuluneet päästökaupan piiriin päästökaupakaudella.

Valiokunnan esittämä siirtymäaika on liian lyhyt aika siihen, että kaikilla laitoksilla olisi taloudellisesti järkevä mahdollisuus muuttaa laitoksen kapasiteettia sopimaan muuttuneen laskentatavan mukaiseen tehorajaan, ottaa käyttöön vaihtoehtoisia polttoaineita tai että energiayhtiöt saisivat edes luvituksen ja rakentamisen tässä aikataulussa kuntoon vaadittaville muutoksille.

Valmistelu on ollut ylimalkaista eikä huomioi huoltovarmuutta

Muutoksessa on kyse siitä, että lämpökattiloiden tehollaskenta laskettaisiin nykyisen nimellisen kokonaislämpötehon eli ns. kilpitehon sijasta hallituksen esityksen mukaan jatkossa kokonaispolttolaitteiden mukaan. Polttolaitteiden huomioidaan hyötysuhde, jolloin summa-arvo on suurempi kuin kokonaislämpötehoa laskettaessa.

Suomessa päästökaupan alusta lähtien on sovellettu 20 MW:n rajaa tarkoittaen laitoksen nimellislämpötehoa eli tehoa, joka saadaan kattilasta ulos, ei kokonaispolttolaitteiden huomioidaan hyötysuhde, jolloin summa-arvo on suurempi kuin kokonaislämpötehoa laskettaessa.

Hallituksen esittämän muutoksen vuoksi useampi laitos ylittäisi 20 MW:n tehorajan määritettävissä soveltamisala polttolaitteiden kautta kokonaislämpötehon tai kilpiarvon sijaan.

Hallituksen esityksessä ei edes esitetty arviota siitä, miten montaa laitosta tämä ongelma koskee. Vaikutusarvioinnissa todetaan vain, että 20 MW:n kokonaislämpötehon laskentatapaan tehdyn muutoksen arvioidaan kasvattavan päästökaupan laitoslukumäärää jossain määrin. Tämä ylimalkaisuus ei anna hyvää kuvaa oikeistohallituksen lainvalmistelun tasosta asiassa, jolla on haitallinen vaikutus investointiympäristön vakauteen. Valiokunnan kuulemisten myötä myös työ- ja

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp
Vastalause 1

elinkeinoministeriölle on ilmennyt, että näitä energialaitoksia on ainakin 7 kappaletta, joita muutos koskee.

Nämä laitokset, jotka muutoksen myötä siirtyisivät päästökaupan soveltamisalaan ovat kooltaan melko pieniä ja mikäli laitoksen operoijalla ei ole kokemusta päästökaupasta, on muutos raskas sekä operatiivisesti että kustannuksiltaan. Välttääkseen päästökaupan piiriin joutumisen laskentatavan muutoksen johdosta, voivat energiayhtiöt joutua poistaman käytöstä häiriötilanteiden varalla olevia lämpökattiloita, jotta kattiloiden yhteenlaskettu kokonaispolttoaineteho säilyisi alle 20 MW:n. Tämä ei olisi huoltovarmuuden kannalta viisasta, mutta tähän hallitus on energiayhtiöitä ajamassa. Uudistus heikentää ja voi jopa vaarantaa paikallista huoltovarmuutta.

Hallituksen neuvoteltava komission kanssa laskentatavasta pitäen suomalaisten yritysten puolta

Keskusta esittää, että tässä vaiheessa lämpötehon laskentatapa säilytetään nykyisen nimellisen kokonaislämpötehon mukaisena siirtymäajalla vuoteen 2030 saakka. Lisäksi Keskusta edellyttää, että hallitus aloittaa viipymättä komission kanssa neuvottelut siitä, miten tätä laskentatapaa pitää tulkita. Hallituksen ei pidä antautuneena nostaa käsiään pystyyn EU:n edessä suomalaisten yritysten vahingoksi.

Kuten Energiategollisuus ry:n lausunnossa todetaan, niin direktiivin suomennoksessa käytetty termi ”kokonaislämpöteho” vastaa paremmin kilpiarvoa kuin ehdotettu ”polttoaineteho”. Polttoaineteho on laskennallinen arvo.

Nykyisen lain termi ”nimellinen kokonaislämpöteho” on kattilanvalmistajan ilmoittama tarkka lukema. Kokonaispolttoainetehtoon vaikuttaa puolestaan kattilan hyötysuhde ja se on riippuvainen polttoaineen ominaisuuksista. Päästökauppaan sisällyttämisen arviointikriteerien tulee olla mahdollisimman yksiselitteiset.

Niinpä asia pitää selvittää ja neuvotella perusteellisesti EU:n kanssa. Nyt TEM myöntää suoraan Talousvaliokunnalle antamassaan vastineessa, että edes kattavaa kielivertailua ei ole annettu aikataulussa ollut mahdollista tehdä.

Päästökaupakompensaatiota jatkettava ja ammattidiesel otettava käyttöön

Keskusta korostaa, että päästökaupasta seuraavan yleisemmän kilpailuhaitan lieventämiseksi tulee kansallisesti pikaisesti linjata sähköistämistuen eli päästökaupakompensaation jatkamisesta päästökaupakauden loppuun vuoteen 2030. Tähän myös uusi päästökaupadirektiivi kannustaa.

Hallituksen esityksen mukaisesti Suomen valtion päästöoikeuksien myynnistä saatavat huutokauppatulot vaihtelevat vuosina 2024—2030 arviolta 500—765 miljoonan euron välillä. Osa näistä tuloista on perusteltua palauttaa jatkossakin laitoksille, jotka ovat alttiita hiilivuodolle ja maksavat päästökaupan vuoksi korkeampaa hintaa käyttämästään sähköstä.

Lisäksi suomalaisen vientiteollisuuden kilpailukykyä voidaan kompensoida ja vahvistaa myös ottamalla käyttöön ammattidiesel, josta on lausuntokierrokselle valmis esitys odottamassa valtio-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp
Vastalause 1

varainministeriössä sitä, että hallitus näyttäisi sille vihreää valoa. Hallituksen tulee toimia asiassa viipymättä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 1. lakiehdotus 108 § muutettuna (Vastalauseen muutosehdotukset)

että lisäksi hyväksytään kaksi lausumaa. (Vastalauseen lausumaehdotukset)

Vastalauseen muutosehdotukset

1. Päästökauppalaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—107 §

(Kuten TaVM)

108 § (Uusi)

Laitoksen kokonaistehon määrittämistä koskeva siirtymäsäännös

Laitoksen kokonaisteho määritetään 31 päivään joulukuuta 2030 asti kumotussa laissa olevan nimellisen lämpötehon perusteella. Tämän lain mukaista polttoainetehoa sovelletaan laitoksen kokonaistehon määrittämiseen 1 tammikuuta 2031 alkaen.

Liitteet I-IV

(Kuten TaVM)

2. Laki biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain 2 ja 33 §:n muuttamisesta

(Kuten TaVM)

Vastalauseen lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee päästökaupan aiheuttamien kustannusten kompensoimiseksi ja teollisuuden kilpailukykyyn vahvistamiseksi hallituksen esi-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp
Vastalause

tyksen sähköistämistuen eli päästökauppakompensaation jatkamisesta vuoden 2030 loppuun saakka sekä tuo eduskuntaan viipymättä esityksen ammattidieselin nopeasta käyttöönottamisesta.

2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto käynnistää viipymättä EU:n komission kanssa neuvottelut siitä, miten 20 MW:n laskentatapaa pitää tulkita ja pitää asiassa suomalaisten energiayritysten puolta neuvotellen ratkaisun, jossa Suomi voisi jatkossakin käyttää samaa laskentatapaa, jota on käytetty koko päästökaupan ajan.

Helsingissä 29.11.2023

Katri Kulmuni kesk
Timo Mehtälä kesk

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp Vastalause 2

Vastalause 2

Perustelut

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi päästökauppalaki ja muutettavaksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annettua lakia. Päästökauppalain soveltamisalaa laajennetaan ja täsmennetään vastaamaan päästökauppaa koskevan direktiivin muutoksia. Lain soveltamisala laajentuisi kattamaan meriliikenteen. Laivayhtiöiden tulisi palauttaa päästöoikeuksia kaupallisten alusten päästöistä. Hallitusohjelman mukaisesti esityksessä ehdotetaan otettavaksi käyttöön määräaikainen saaripoikkeus, jonka myötä matkustaja-aluksille ei muodostuisi päästöoikeuksien palauttamisvelvoitetta Ahvenanmaan ja mannermaan välisten matkojen osalta ennen vuotta 2031.

Laitosten osalta muuttuu yksinomaan biomassaa polttoaineenaan käyttävien laitosten soveltamisaläsäännöstö, soveltamisalalla toimivien päästöttömien laitosten sisällyttäminen päästökauppaan ja jätteenpolton sisällyttäminen soveltamisalaan päästöjen tarkkailun ja raportoinnin osalta.

Laitosten maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrää vähennettäisiin hiilirajamekanismia koskevan asetuksen mukaisilla toimialoilla. Maksutta jaettavien päästöoikeuksien myöntämisen ehtoja kiristettäisiin vuodesta 2026 alkaen siten, että jatkossa toiminnanharjoittajan tulisi osoittaa toteuttaneensa direktiivissä määritetyt energiatehokkuuden parantamiseen tähtäviä toimia saadakseen maksutta myönnettävät päästöoikeudet täysimääräisesti. Lentoliikenteen maksutta jaettavista päästöoikeuksista luovuttaisiin asteittain vuoden 2025 loppuun mennessä lukuun ottamatta kestävien lentopolttoaineiden kannustinmekanismia. Meriliikenteelle ei myönnettäisi maksutta jaettavia päästöoikeuksia.

Hallituksen esitys on oikean suuntainen. On hyvä, että esimerkiksi meriliikenne sekä jätteenpolto tulevat päästökauppaan mukaan, ja että toimivaa päästövähennysmekanismia vakiinnutetaan ja laajennetaan uusille toimialoille ja sektoreille. Päästökauppa on tärkein politiikkatoimi EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Tämän lisäksi se kannustaa päästöttömien ja vähäpäästöisten innovaatioiden kaupallistamiseen ja käyttöönottoon hinnoittelun kautta.

Sen sijaan käyttöön tulossa oleva saaripoikkeus tarkoittaa sitä, että poikkeuksen piiriin tulee päästöjä arviolta 0,18 megatonnia. Tämä vie kauemmas mahdollisimman päästöttömän meriliikenteen saavuttamisesta, ja antaa väärän signaalin alalle. Suomella olisi merenkulun alalla myös mahdollisuus olla edelläkävijä ja tuottaa laajempaan kaupalliseen käyttöön vähäpäästöisiä polttoaineita. Tällä päätöksellä viedään kannustin investoida nopeasti uusiin polttoaineisiin ja niiden kehitykseen. Näin huononnetaan suomalaisen merenkulun kilpailukykyä.

Myös jätteenpolto jää vielä raportointia ja tarkkailua lukuunottamatta päästökaupan ulkopuolelle, vaikka esimerkiksi Ruotsi on sisällyttänyt sen jo.

Kaikki nämä toimet olisi tarvittu, sillä Suomen hiilineutraaliustavoitetta ei tulla saavuttamaan nykypolitiikkatoimilla. Ilmastopolitiikka kaipaa lisää toimenpiteitä, ja niiden säätämistä ja rahoittamista ei pidä laiminlyödä.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp
Vastalause 2

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotus 1 hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 75 § muutettuna (Vastalauseen muutosehdotukset)

että hyväksytään yksi lausuma. (Vastalauseen lausumaehdotus)

Vastalauseen muutosehdotus

75 §

Laivayhtiön palautusvelvollisuutta koskevat poikkeukset

Päästöoikeuksien 73 §:n 1 momentin mukaista palauttamisvelvollisuutta ei muodostu niistä laivayhtiön päästöistä, jotka syntyvät vuoden 2030 loppuun mennessä:

~~1) sellaisista muilla matkustaja aluksilla kuin risteilymatkustaja aluksilla suoritetuista matkoista, jotka tehdään Suomen lainkäyttövaltaan kuuluvan sataman ja Suomen lainkäyttövaltaan kuuluvan, alle 200 000 asukkaan saaren sataman välillä, sekä tällaisiin matkoihin liittyvistä toimista satamassa, taikka komission päästökauppadiirektiivin 12 artiklan 3 -d kohdan toisen alakohdan nojalla julkaisemaan luetteloön merkityn muun jäsenmaan lainkäyttövaltaan kuuluvan alle 200 000 asukkaan saaren sataman sekä saman jäsenmaan sataman välisistä matkoista tai tällaisiin matkoihin liittyvistä toimista satamasta;~~

2) päästökauppadiirektiivin 12 artiklan 3 -c kohdan nojalla annetussa täytäntöönpanosäädöksessä tarkoitetuista matkustaja-aluksilla suoritetuista matkoista ylikansallisen palveluhankintasopimuksen tai ylikansallisen julkisen palvelun velvoitteen yhteydessä sekä tällaisiin matkoihin liittyvistä toimista satamassa;

3) matkoista jäsenvaltion Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa tarkoitettulla syrjäisimmällä alueella sijaitsevan sataman ja muun samassa jäsenvaltiossa sijaitsevan sataman välillä, mukaan lukien saman jäsenvaltion syrjäisimpien alueiden sisäiset ja niiden väliset matkat, sekä tällaisiin matkoihin liittyvistä toimista satamassa.

Lisäksi 73 §:n mukaisesta palauttamisvelvollisuudesta poiketen laivayhtiö voi palauttaa 5 prosenttia vähemmän päästöoikeuksia kuin sen todennetut päästöt, jotka syntyvät vuoden 2030 loppuun mennessä sellaisella aluksella, jolla on jääluokka I A tai I A Super Liikenne- ja viestintäviraston ylläpitämässä alusten jääluokista ja jäänmurtaja-avustuksesta annetun lain (1121/2005) 7 §:n 1 momentin nojalla ylläpitämässä jääluokaluettelossa tai jääluokkaa I A tai I A Super vastaava jääluokka Liikenne- ja viestintäviraston ylläpitämän, mainitun lain 4 §:n 2 momentin nojalla vahvistetun vastaavuusluettelon perusteella.

Vastalauseen lausumaehdotus

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo viipymättä esityksen jätteenpolton sisällyttämisestä päästökauppaan.

**Valiokunnan mietintö TaVM 11/2023 vp
Vastalause**

Helsingissä 29.11.2023

Mai Kivelä vas